

ఆంధ్రప్రదేశ్

308427

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I.

జెన్నపట్టణము 1915 సం॥ మార్చినెల 11 వ తేది గురువారము

No. 314

సంపుటము. ౧.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సామంత్య పాలనా విధానము

సంచిక 3౧౪

గృహనిర్మాణములో అవసరమైన
ప్రయత్నమును తగ్గింపుడు.

తేజస్వీమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన భిన్నకలకళా. అట్టి కలకళానుకూలముగా కొంచెము జాగ్రత్తగా నుండిన చాలాభాగము కలదు. నేయేట, మానవ్య గృహమునకు కావలసిన రంగును తేజస్వీ కలప చిన్న కిటికీలనుంచి దూరమునకు పరిశీలించు అన్ని రకములు; కమ్మలు, వానములు, బల్లలు, చూలములు, పెద్దచూలము, చతురకణా దొరకును.

ఆర్. యస్. ఆర్. బటన్సు.

స్త్రీలుమాత్రమే చుట్టలు. రీపరుబర్లు మొదలుగాగల వన్ని మరియితర మాన్యుకల పయము మద్రాసు ధరకంటె తక్కువ. బెజవాడ, బెనారి, బందరు గుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు విజాపూ గానూరులో కొన్ని తాలూకాలున్న మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామీప్యము; రయిలగొట్టిలు తక్కువ. కాకలసినవారు యిట్లు ప్రాయము.

ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంటాకర్లు కల్పవర్తులు, కాకినాడ.

గమనింపుడు.

ఫోటో లెక్కలములు (బంగారు పాతీలుగలవి) వెబ్ ట్యూన్, బ్రాక్ బస్, మొదలైన వాటిని కొన్నింటిని బాధ్యతకు తాకజేసి నాము. వెబ్ ట్యూన్ రు 1-8-0 మొదలుకొనిగలవు. వైసికల్ను మానవ్య రు 55-0-0 లు మొదలు కొనిగలవు. హోస్టలియములు అతిసరము రు 17-8-0 మాత్రమే. (ప్రొ) సీమ పాయింట్ రు 6-0-0 మొదలు రకములు గలవు.

చాతహొప్పి తలనొప్పి పలుకీ పులట నాణ్యమైన మందు బాడ్డి 6 అకాలుమాత్రమే. ప్రతియింటి నుండవలసింది.

గురువు లేకనే ఆనేకపాటలను హోస్టలియమునై వాయింపునే చెప్పి రు 3 లు వెలగల కాలికో బైండు పుస్తకములు మాత్రము కొద్దిప్రతు లున్నవి. గమక యాసయమును పోగొట్టుకొనకుడు. చెన్నపట్టణమునుండి మీ కేవలపులు కా కలసివను వెంటనే పంపగలము. ముందుగా ధరలను తెలుసు కొన గోరవలెను టెలియకార్డు ప్రాయశః.

మద్రాసు ట్రోపు సప్లయింగ్ ఏజన్సీ

15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలునాచ్.

కొలుసుకో నాచ్ ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0. డీవికీ 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము దయముగీచి మాకంపెనీ చేరు వజ్రనిగిగా పో మొదించుడి యొందును ఇది గాముల కందమై తలగీచును, డబ్బులూఫ్ అను గ్లాసు దోమునుగలిగి మొరటుపనులను దగియందును. పెట్టెమాత్ర లో భాగమున గ్యారంటీ పీటి అది కించి యొందును. సీమ చుండి మాటై రియారుచేయబడినది. కాని నెవరియొద్దను జక్కయి ఒకరోక్కెనును సీమయరను తెలంపుతో తక్కువ వెలనుంచి నిమి. చాల చాలము పనిచేయువట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార వినియోగజేయునది యుభయమున దెలియును ఇదిగల కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంబ యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని నుంకినించిరిన, కలెమాటా లెందుకు కి మఫీరియర్ నాచ్ కంపెనీ, బొమ్మవాక్కు నెం167, మద్రాసు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినందిక!

సంవత్సరాదినందిక!

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆరవ సంవత్సరాదినందిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంవత్సరమును విద్యావంతులైన యాంధ్రసంజనులచే ప్రాయబడిన నిర్బంధ నైపుణ్య, ప్రాచీనతీధి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధరణము, యోగవిద్య, ఫిరారాధన, మహాత్ముడు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర సమాజముల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయేకాక నిపుడు లోకము సంతయును కలసరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుస్సీ, ఇంగ్లాండు, అస్ట్రీయా, తుర్కీ- మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల నైపుణ్యము, వాకాయలు, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 వానాగాజ్యముల నైపుణ్యముల ఫలగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల సౌకార్యక్షేప పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను తెలుపు 400 పటములు దీనియందు బహిరింపబడి యాంధ్రప్రచురణముల దపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతియందు 500 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తితేజస్వినీ లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చిబడియున్నది. ఇంద సమయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రూ	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక విహాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు పేనుగ ననూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడెనుగోరువా కిక్కురుచుచుండు (చింజాదా నెలను కానికాని) దపూర్వము బంపుకొనుట యుచితము. అంధ్యుడైన యా సౌభిం గము కలగ వచ్చును.

దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తెలిపి ప్రచురణమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాల్పయము, తిరుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

తామరలైలము

మాతామరలైలము ఒక్కటిబట్టి ను ఆరు అకాలకు కొని నాలు ప్రద సారులు రాచియొడల తామర నిస్త్రా లమగును. నయము కాని యెడల విగా ఆరుఅకాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

ఆ నేప సంస్కృతము, సామముల బాధపడినవారు దీనివలె తక్షణమే నుచును పొందిరి. హా! నిదురపట్టక బడెను బంబుచుండు ఆంధ్ర మావానికే నను వద్దు. బంబువానిగం కిగో. 6. తంబు శ్లేషినిగి, మద్రాసు.

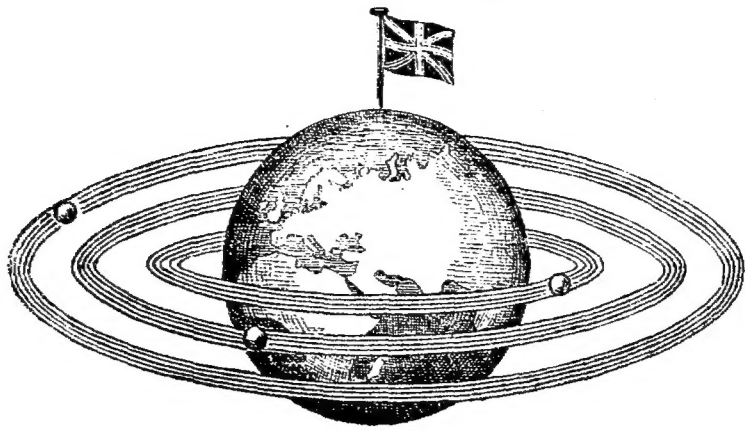
ప్రతిదినము (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర
11 నవరము యెత్త
కల రు. 30-8-0

మలేశునియందును బంగారుగల, వెండిగల, వాళ్లు చెక్కినగల, బంబులను కొనుగడ చేర్చున్న కర్తవ్యుడై కొలెకును, లోకములోకములో కర్మలూరెను. ఉచితముగ పంపబడును. సదకా వెండిగా వాడెను హృదయభార్యలకు కంపెనీ, 487, అంబాలికి, సామకాగుచేట, మద్రాసు, The Southern India Jewellery Manufacturing Co., 557, Bowbazar, Madras

ప్రపంచయుద్ధము.

ఘనమోరసంగ్రామము!

చిత్రరూపము!!

యోధాగ్రణులభావచిత్రము!!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అట్లక్కడలముచేసి రక్తప్రవాహమునకు బారలాడుచుండు జగత్ ప్రళయస్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలభైరవునివలె వినబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయా దేశపు రాజధానిజాలనున్ను, చక్రవర్తులనున్ను, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునువైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగచున్నవి.

త్వరతేయుడు! స్వల్పమే ప్రతులు!!

సోకనుకాల్చుకొనిన ముద్రికమునలె అక్కడక్కడకి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్ను, యుద్ధనావలనున్ను హతముజేసి తుదకు మండించబడి సముద్రపాతమునకు హేతువైన ఎవడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిం సిక్కియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్ను దుర్యోధన దుశ్శాసనులవలె కాలాగ్నికి హేతువైయుండెడి జర్మనీ ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్ను నాకానాయకులనున్ను, వాయువిహాన నాయకులనున్ను జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచుడు! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

వరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు సూతనముగాయెత్తబడిన పోలోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క పటమును మౌనికత్తల జాటి నలగక భద్రముగాజేరునట్లు పంపెదము. నేటికే వ్రాయండి!

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోఖలేగారు.

[ఆత్మకూరు]

ఎలిమెంటరీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయ సంఘము:— తెల్లారు జిల్లా ఆత్మకూరు ఉపాధ్యాయ సంఘపు సభికులు ఈ వెల 6 తేదిని జరిగిన మీటింగులో లోకమాన్య గోపాల కృష్ణ గోఖలేగారి ఆకాలమరణమును గురించి తమకు గలిగిన సంతాపమును వెల్లడించుచు, తమ సానుభూతిని వారి పుటుంబమువారికి, నిజేదింప తీర్మానించిరి.

[భావదాయని పుస్తకభాండాగారము కృంగారము]

లోకమాన్యగోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి యకాల మరణమును గురించి మాభాండాగార సభ్యులు తమ వివాదమును నూచించు నిమిత్తము 5-8-15 లేదే శుక్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు మాభాండాగార కాలముందు: మ. రా. రా. శ్రీ కూచించి సుహృదావుగారి యాజమాన్యముక్రింద నొక సభ సమావేశము గ్రహించిరి. దేశవాంధ్రవ గోష్ఠియోత్సవ ని చరిత్రకవితమును గురించి మ. రా. రా. శ్రీ బొమ్మలూరి రాధావయ్యగారు తమ సహజ లలిత శైలిని సభ్యులకు బాతి గొలుపునట్లుపర్యవేించిరి. అనంతరము. మ. రా. శ్రీ పాన్నలూరి నరసింహశర్మగారచే గోష్ఠీయహాళియనిగురించి కొన్ని విషయములు చిరువబడగా సభ్యులందరు దుఃఖనూచకముగా నిలచునది శ్రీవారియాత్మకు శాంతిగలుగుటకు ప్రార్థనలు సలిపిరి. అనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారి.అంతిమోపవాసముతో గౌరవ ముగింపబడెను. చిత్తగించవలెను.

[బి. గోపాలకృష్ణరావుగారు.]
పం. భావిక కాలంబందున.
వేదో గోక్షేణుట్టి వెలయగ వచ్చున్.
యీవేళ ధరణిలోదద.
భావంపు కొలుచిర్పవారి బడయంగలమే॥

సీ. భూగోళ శాస్త్రంపు బూర్వ పద్ధతుల్ల.
సవరించబడెను సమయమందు.
ప్రాచీనమును పరిపాలనా పద్ధతుల్.
తల కిందులయ్యెడు తరుణమందు.
భారత వర్ణంబు బహు విధస్వారంత్రి.
ఘనత వుట్టూగు కాలమందు.
సరివి పట్టిక్కిలి సర్వీస్ కమిషను.
సంస్కారముల దిద్దు సమయమందు॥
ప్రజల స్పృహకార్యముల కభిప్రాయమిడుచు.
సార్వ భౌమిక సభల సంప్రద్యమైన.
క్రీడిగాంచిన గోపాలకృష్ణ గోక్షే.
గారు లేకుంటు మన యభ్యాసంబుగాదె॥

[గుంటూరు సీతారామదీక్షితులుగారు]

మ. అకటా! భారతమాత! నీకడుపుపండై, నీనతోద్యాపక ప్రకటనప్రదమై, సమస్తమునకు పాళికలాంబునై, సకలశాచరమాన కీర్తికథనం చతాపితమైయెప్పి, పొట్టుకజిచ్చుకొదరికొల్పిపాతె నెయభండన్నాన్నిగోక్షేగడికొక. ఆనందింతురు సర్వదేశజనులే యాత్మకృష్ణ గోష్ఠిపంక్తి, సమ్యకంబులవరించువారభిలషప్రార్థ్యుండమేమాన్యనం, దేవీప్రభువువేళచెప్పకొని హాయింగాంతు దీవుల్, కటా ఆనే తన్మహిగానోమగుం దదీయానందమల్ దైవమా. కా. ఆనైపుణ్యము, ఆకృపావిభవ, మాయత్వంతరైర్యంబు, ఆదాసం, బాపరిపూర్ణభావ రసికత్వం, బాకకాకాలం, బాసీటిబ్బిత, ఆసమస్తజనకార్య వ్యాపకత్వంబు, ఆప్రోక్ష. భాసం బాపటుదేశభక్తి, యెలుంగంగావచ్చునే యెండు ఉ. అన్నలదమ్ములం గనినయట్లులు భారతపుత్రులకొదయాభ్యర్థనలై నాచువాని, దనకోపనికార్యము లేదటంచు నచ్చిన్నవిధికె బ్రజైకహిత శేమపిసోప్పినవాని, సంతత, పన్న జనైకమైత్రం బరిపాలకృత్తులం జక్కండేయు నాపున్నెముప్రోవునన్మఱవబోలదు హైందవజాతికెప్పడుకొక. పలుకుటయకాదు, పయిచి.
న్నెలదాబ్బుటకాదు భక్తి నెఱపుట; తత్సల్లిలితపంబునదొక్రిక్కుట,
ఫలభూతినిగాంచి సుఖముబడయుట దక్కకె.

[యంగ్ మెన్సు లిటరరీ అసోసియేషను]

క్రీడిశేషులగు లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి మరణమునుగూర్చి మద్రాస్ యంగుమెన్స్ లిటరరీ అసోసియేషన్ సామాజికుల సంతాపమును వెల్లడించుటకు సమాజపు భవనమున కితేని సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు నొక సభ గావించబడెను. మెసర్సు. యన్. సత్యమూర్తి. బి. ఏ. బి. ఎల్., కే. జి. బాబురావు, ఎం. ఏ. బి. ఎల్., కె. క్రిరాములు బి. ఏ, సి. కొళందవేలు పిక్కి బి. ఏ. యల్లి. మున్నగు పెద్దమనుష్యులును, రాజధాని, క్రీస్తు, పచ్చయ్యపు పాఠశాలల విద్యార్థులును సభనలంకరించియుండిరి. సమాజాధ్యక్షులగు మె. సి. పి. రామస్వామయ్యరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు అగ్రాసనాధిపత్యమునువహించిరి. క్రీడిశేషులగు పుట్టుకను గురించియు, వారు హిందూదేశమున కొనసరించిన మహాపకారముల గురించియు, వారి ఆకాలమరణముచే హిందూదేశమునకు క్రస్తుతపుష్టినిబట్టి రానున్న కీడులగురించి, మెసర్సు. యన్. సత్యమూర్తి. బి. ఏ. బి. ఎల్., కే. జి. బాబురావు ఎం. ఏ. బి. ఎల్., కె. రామస్వామయ్యరు, యన్. బి. కృష్ణమూర్తి మున్నగువారు విశేషముగ మహ్యసింపిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారు గోక్షేగారిని గురించి అనేకవిషయములజెప్పి యీక్రింది తీర్మానములజేసిరి.

1. గోపాలకృష్ణ గోక్షేగారి ఛాయాపటమును నీసమాజ భవనమున నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపబడెను.
“మదరాసు, యంగ్ మెన్స్, లిటరరీ, అసోసియేషన్ సామాజికులును, సమాజాధ్యక్షులును శాశ్వతమునైన గోపాలకృష్ణ గోక్షేగారి ఆకాలమరణమునకు దుఃఖించుచు వారి కుటుంబము వారికిని, హిందూదేశ సేవక సంఘమువారికిని “తమ సానుభూతిని తెలియజేయుచున్నాడు”
క్రియంత బి. గోపాలకృష్ణరావుగారు కొన్ని పద్యముల జదిపిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారి.ముగింపు మాటలతో సభముగి సెను.

దంతచూరము
శబ్ద 1-2 0-2 0 12-3 రూ. 1-2 0
ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముడి వలన చిగులుగట్టిపడుచు. చిగుళ్ళనుండి రక్తము సవించకుండును. అమృతజనముడిపో, 7, తెలుగు శైలినిధి, మద్రాసు.

మదరాసు కార్పొరేషను.

స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు.

క్రైమునల నిమిత్తము.

స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు. ఆర్. ఎం. నంబరు 1:—

మదరాసు కార్పొరేషను వారికి స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు. ఆర్. ఎం. నంబరు 1:—

అన్యులకు కంట్టాట్లు ఫారములు నెట్టుకు

గారినట్లు పం రూపాయలు ధరావతుచేసి రసీదు

సేవించుచు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు. ఆర్. ఎం. నంబరు 1:—

మదరాసు కార్పొరేషను

స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు.

క్రైమునల నిమిత్తము.

సుమారు 25 లక్షల ఇటుకలు కావలెను. 1915-16 సంవత్సరమున స్టాట్టరము మెంట్లు

తెండ్రు ఫారములు కంట్టాట్లు కండ్లములు

తెండ్రు ఫారములు కంట్టాట్లు కండ్లములు

ఆర్. ఎం. నంబరు 1:—

సేవించుచు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు.

మదరాసు

3.3.1915

స్థానిక వార్తలు.

12-వ తేదీ శుక్రవారము. మహాజనసభ, బిసెంటు దొరసాగారి స్వపరి

13-వ తేదీ శనివారము. చెన్నపురి కానరాగియ్య వల్ల

18-వ తేదీ గురువారము. పచ్చయప్ప స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు.

19-వ తేదీ శుక్రవారము. ప్రింట్ ఇన్-చీఫ్ సాత్రీ, సాంకేతికసభ,

25-వ తేదీ గురువారము. మదరాసు తిరుకీసానెటి, ప్రితి సాంకేతిక

26-వ తేదీ శుక్రవారము. ఎస్. పి. సి. ప్రితి సాంకేతిక సమావేశ

దీపములవేళ. నేడు, కేపు, ఎల్లండి సాయం

నవ్వ పాత్రము. కడవి నానా సెల 1-వ తేదీనుండి

పట్టణములో మహావికము. ఈ నెల 6-వ తేదీ

మదరాసు మహాజనసభ. మదరాసు ప్రెస్సు

మునింగి చనిపోవుట. వ్యాధిసహితంగా దాదా

హిందూ మైస్ట్రులు పొరకవారము. నేడు

శ్రీ వెంట్టుడు ప్రభువుగారు. శ్రీ ప్రభువుగారు

సరస్వతీ నామము. సరస్వతీ నామము

భార్య భార్యను కలిగియున్నాడు. బాలికలను పెంపలపిన

పచ్చయప్ప స్వేచ్ఛలు వచ్చునదిపాట్లు మెంట్లు. ఈ

ఒక యాత్రాహార్య. ఈ శత్రుత్వంలో వికసించెడి

మదరాసు కార్పొరేషను. 6-వ తేదీతో నంతమైన

కావలెను

నమ్మకమైకట్టయు శ్రాంతిమార్పులతో కూడినట్టియు

వి యన్ రంగను,

కార్యదర్శి.

ఇ.వి.ఎం. ప్రాంతం కుమార్,

వి.వి. శేషదత్త, ఎస్.ఎస్. శ్రీనివాస్, చెన్నపట్టణము.

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.)

Masulipatam.

కృష్ణా డిస్ట్రిక్ట్ కో-ఆపరేటివ్

బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు

మూలధనము 1,00,000

భాగము 1 కి రు 100 చొ॥ 1000 భాగములు

ప్రస్తుతము వసూలు చేయవలసిన మూలధనము 50,000

వడ్డీ దాచివుంచుకొనె వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి)

6 మాసములు వ్యవసాయ యెడల నూటికి సంఖ్య రు 5 చొ॥

6 మొదలు 12 మాసముల వరకు, 5 కి చొ॥

1 సంవత్సరము అంతవరకు వ్యవసాయ యెడల రు 6 చొ॥

వడ్డీ 5 మాసముల కొకవారము మిక్కిలిమి.

కారము గలవన్న మెంట్లు ఉద్యోగిస్తులకూడ భాగములు

కీర్తిశేషులన లోకమాన్య గోఖలేగారు.

వాచాగారి ప్రశంస.

దేశసేవకులుగా గోఖలేగారిచరిత్రను ప్రశంసించుట అటుండ గోఖలేగారి వ్యక్తిత్వమునుగూడ నుడువుట నాకువిధి. 1885వ సంవత్సరమునుండియు నేను గోఖలేగారి చర్యను గమనించుచుంటిని. ఈయనప్రవృత్తినందంతటను నను తయే నువ్వకృతుగుచుండెను. ఆనాడుత యత్యంతము ప్రశంస సీయునుగ నుండెను. జ్ఞానము నానాటి కతిశయించును గాని వివరము సిరావాసమువలననే తెలిసనకుచు యెచటనో నుడి వివరమునును గోఖలేగా రనుకరించుచున్నారా యను నట్లు యనకు జ్ఞానమును లోకానభవమును హెచ్చినకొలదిని ననుభవగూడ నుభవించుచుండెను. ఆయన గ్రంథాలలోకన మత్యంత మధికముగ నొనర్చిన కతంబున జ్ఞాన సంపాదనమునందు మన వాకకాత మంత మితముగ నున్నదియు నాయన లెస్సగ నెఱింగియున్నారు. రాజనీతి కొవిదులకును కళావలకులకును కవివరులకును లెక్కజ్ఞులకును ప్రకృతికాన్త్రపారంగతులకును ఆధ్యాత్మిక కాన్త్రజ్ఞులకును గల జ్ఞానమంతయును మానవుల కింకను గ్రాహ్యము గాకుండ నున్న యపారమగు ప్రకృతి వ్యాప్తి మందర నలు ముత్రమైనను కానీరదు. నాయనదలనున్న ప్రకృతియును మహా సముద్రతీరమున నేను కొన్ని గులకరాల నేరుకొను లనేవాడనని నూటను నుడివిన రీతిని మహా పండితు లనదగిన వారందరును గూడ మిక్కిలి ననుభావమునే కలిగియుండిరిని గోఖలేగా రెఱుంగుదురు. గోఖలేగారికి దైవభక్తి మెండు. తత్కారణమున పెద్దలయందు భక్తిగూడ భక్తియు. అందనను తనకు గురుస్థానమున నుండి మహాదేవ గోవిందరదేగారు సర్వ ఫిరోజిమెహతాగారు మున్నగు వారియం దాయన కా గౌరవభావ మత్యధికము. ఆదివ్యాంత్ మనుగూడ త న్నా గౌరవభావమే సోత్సాహునిగా నొనర్చి గలిగెనని గోఖలేగారు లెస్సగా నెఱింగియుండిరి. సత్యము, సాధుభావము, నిరహంకారము నిరభిమానము మున్నగు సద్గుణముల కాయన యాటపట్టిన దగును. బుద్ధిచాపల్య కార్యముల వలన స్వప్రతాప క్రుటిన మొనర్చుట కాయన ఎన్నడును ప్ర యత్నించి యుండలేదు. చేయువనుల నత్యధికముగా నాయన యొనర్చుచుండెను. ఆయన తీవ్రమత్యంత సరళము. అవసాన కాలమువరకునుగూడ నాయన యటులనే తీవ్రయాత్ర సాగించిరి. సామర్థ్య రక్షణను ఉదారభావమును ఆయన తీవ్రమునకు ముఖ్యలక్షణములుగా నుండెను. ఆయన ప్రవర్తనము విమర్శ లంకమున నేను ఖండియుగ నుడువలను. పైసమగారునుడివి నట్లు గోఖలేగారు కేవల నిర్మలతీవ్రమనవ్యక్తియును; బూచిన కేవల కుసుమరాజును ననుకరించుచున్నట్లు స్పష్టపర్యమున గోఖలేగారు సాధుస్వభావులను ఏకకక్షిత్రులుండెను భక్తి, పుత్రపాత్యల్యభరితుడును జనకడును, పరమమిత్రుడును యుండెను. ఒకచెంపట్ట వేటికి చెంప నొసగునంతటి బలమసాధు వ్యభావుడనియును గూడ నేను నుడువుటకు సంపదించును.

హిజ్జాహ్మదను ఆ గాఖానుగారు.

గోఖలేగారు సామాన్యరాజ్యంత్ర ప్రవీణులు మాత్ర మే కాదు. మహాశక్తిని స్వల్పవిగల చతురుడగు చిత్రకళాభి జ్ఞుడు. ఆయన యువస్వామివైఖరి కలకత్తెకును పదనమ్యే భవము. కడలాశీత్యముననే గాక కాగ్నోరూపులు సంఘన కార్యచరణము నందును గూడ నాయనకలకత్తెకును విదిత మగుచుండును. మరయు నాగకాలెల్ల మధ్యస్థి లొంబు కొనకు కాయన నిరంతర మున్నేయును నట్టి వాగ్ద్యము లెచట లభించునని గోచిన నచటి కెల్ల నేగుట ప్రమాత్రము వెనుకీ యు నాడు గాడు. ఏ మానీయ కళాభిజ్ఞుల కుచితమగునీని గోఖలేగారు కార్యలక్ష్యము నొకలహసాధనముగా నెఱుంగుకొనకలగింపజేయుచుండు తావులలో మాపించుచుచానినన్నిటిని సమకూర్చుకొని యొక చక్కని కళకళ నేర్పించుచుండిరి. ఒకనికైన భక్తికవిని నొనర్చిన యొకమానానీ మానాధారముగా నెఱింగి గోఖలే గారు సర్వభారతీయులచేయుచు మధ్యకమున నిలిపించిరి. దానిని దేవయహాజననవా రెంకరించిరి. దానినే సర్వ మహామృదీయ సంఘముగారు విప్రభాగమున హామోదించి సాన్త్రాబ్యా ధీనున భారతదేశస్థానమును నిలిపించిరి. గోఖలేగారివర్ధక కనిరూపణము ఫలితముగా నాలమెలు చే కూరినది. దేశీయమహాజననభక్తును మహామృదీయసంఘమునకును

(ప్రబలముగ నొకప్పుడుండినరాజకీయభావవ్యత్యయ మిదియవక ఫలితముగ నివారణమై నే దాసంఘములు నామమాత్రమున భిన్నములుగనున్నవి. భిన్న కాఖలనలెన్నువి. హిందూదేశమున రాజకీయావకాశ మత్యంతవికలముగాను మహామృదీయ సంఘ ముమాత్రమేగాక సర్వసంఘములును మిక్కిలి స్వల్పములగు సంఘములుగూడ తమవ్యక్తిగోల్పోకుండ సంపదించునంత పృథులముగ నుండవలయుననియును గూడ కాలక్రమమున గోఖలేగారు గ్రహించగలిగిరి. ఆయన కట్టకడపట వాగిసిన గాబ్యాంగప్రతిమున నీవివరము నాయన స్పష్టముగ వివరించిరి. హిందూదేశముననున్న ప్రత్యేక సంఘములవారి కందరికినిగూడ నాసంఘము లేములనున్న ను ఎంకరిన్న వైనను, మహామృదీయ సంఘముమొదలు లింగాయతసంఘమువరకును ప్రతిసంఘమున కను ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య ముండవలయునని ఆయనప్రాసిరి. ఈలేఖనాయన రి దివములకు తనుభవోదంబునగ నుగించిరి. రెండుప్రతిభుల నిరువురుమచ్చి స్నేహితుల కింపిరి. ఆలేఖన నా స్నేహితులరువురును పరిభ్రమిగు షిత్వదత్తముగ భావించెదరు. ఆయన కోరిక ప్రకారమే వానిని విడియొగింప గలరు. ఆంగ్లేయరాజ్యాంగ కోవిదత్యయును ప్రాంతవ విజ్ఞానాశయ ముతో ననురూప మొనరించి మేధావియును నామహానియుడు ప్రభుత్వమువారికి కార్యచరణమున సహకారులుగ నుండు టయే దేశభక్తుల లక్షణముని దేశీయాలెలు గ్రహించెలుగు నట్లొనర్చెను. నేనెంతచెప్పెననిగాని నాకామాన్యదగూర్చి ఎంత చెప్పినను చెప్పిన దంతయును బహుస్వల్పమునయే తోచుచుం డును. ఆయన రాజ్యాంగకోవిదులలో నగ్రగణ్యుడు వక్త లలో ను కేమోత్తియుడు. దేశభక్తులలో నాయకముడి. ఆయన ప్రవర్తనమున లెస్సగ నెఱింగిన వారి కాయనసాధువర్తనలలో సచ్చరిత్రులలో నెదిర్చియుండు కొన్ని వాంఘుల కాయన యను వులు దొరంగుననగ నేను తిరుగుగ గోఖలేగాని కలిసి కొనుమంటిని. నేను కడపటిసారి ఆయనను చూచి రి వారము లైనకాతెదు. నాస్వదేశీయులలోడనీ నేను ప్రతి వా డ మొనర్చవలసి వచ్చినపుడు నాకు చాల బాధకలుగునని నాతో గోఖలేగారు నుడివిరి. అటులమారు వాదింపక శీరదు. మిరటి చో నటులచింతిలి మ న ను నకు బాధ క తి గించు కొననేల యని నే ను ను న యాలాప ము లాడితిని. నాశీరస్వాస్థ్యముట్టి డుర్బలనీతి యందన్న తిరిని ఇంకల వలన ప్రతికక్షులకు బాధకలుగజేయు నవకాశము గల పలు కులు నానోట వెడలునెమో, వ్యాసములు నాకులన వ్రాయ బడు నెమోయని నాకు భయమగుచున్నదని గోఖలేగారు నుడివిరి. ఆయన దయాంతః కరిణుమిట్టిది. ఆయన కేవలము దైవ భక్తులు. దైవభక్తియే ఆయనకు మూలబలము గాని ఆయనభక్తి తొక విధంబున సాధనములగు మూధాచార భూయిష్టము గాదు. అది రాజసలౌచసాచలను వాటిని పరభుధ సాత్విక భక్తి. ఆయన సంఘసంస్కరణ విషయమున నధికముగ పని చేయలేదని కొందరందిరు. అందుననుగూడ నాయన చేసిన దాని నాచరిణ పూర్వకముగ నెఱచి యున్నాను. ఆలాహావాదు లో హిందూమహామృదీయసమన్వయగూర్చి చర్చించుచు ఆయన కోరగా నందల కాయన తిరస్కరించిరి. నేను హిందూ మహామృదీయ మతిభేదములను పరిత్యజించితిని నేను హిందు వునుగాను మహామృదీయుడను గాను. భారతీయుడనని ఆ యన నుడివిరి. దేశభక్తుడై సంస్కర్తకాకుండుట, యసంభ వము. సంస్కరణోద్యమ సారమిదేయి. దానినే గోఖలేగారు ఆచరిణవలన చూపిరి. ముఖ్యవిషయ మాయన యుదార ప్రేమ. ప్రేమాస్వరూపుడగు నాయన పరిసరిమున కొద్దికాల నుండ గలిగినవారిలో గూడ తమ యాలోచ్యులున కొంతభాగ మాయనకు ధాతౌయబాలక పోతిమిగదయని చింతిల్చినవాడు కనంబడదు.

సర్వభిగోజనా మహాతాగారు.

అమహానియుని గూర్చి మహాపవనాన మొర్రువలె నను కలంపు నామానసమున సంకల్పహిసయై పోయినది. గోఖలేగారి జీవితమును గూర్చియు దేశసేవ గూర్చియునే నెరిగినదంతయును చెప్పుట కెంతకాలమైనను చాలదు. కాని వారనకుట యురంగని భీకరర్షు గు గాకు చూపిన మార్గమునే యనుసరించి సంఘచామగ నుడువుట యే కమంబునని నేను తలంచు నాడ నై తుని. నాకామ చానిదాని గూర్చి గంభీరోపభాష్య మొనర్చుచుండు మన వాయనన్నును దేశమంధెల్ల నుడలను జరుగుచున్న మహా సర్వవిషయమును వివరింపకును, నేడిచునమాత్రమేను ఈ మహాసభను కనిపెట్టుచును, గూడనాలంపు వివరమున్నును ఆమహానియుని గ.దాభినర్తనమున నేను చేపడగలంచిన రీతిని చేయుటకు నాకుగల యనుమతయైన నాకుగలయాతలంపును తొలగింపకుండపాడు. ఆతిని గూర్చి యుపన్యాసములే? ఈ

కొర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు

[న్యాయమూర్తులు: స్పెక్టరు, బ్రాటరు గారులు.]
తెలూరియొక్క విధులు.

కాత్తుకోట సుబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి రికార్డులను తీసికొని వెళ్ళుటకు తనబండినితెచ్చుట కంగీకరించినబృహదాదా అనువాడు అన్యజ్ఞా సంకడపు పుచ్చకొనెను; కాని పిమ్మట నిరాకరించెను. అందువీడ గ్రామాధికారియొక్క నడుసరించి తి లారి ఆబరికి ఎద్దులను కట్టగా, నుబ్బయ్యగూడా తలారిని అవతలికి నెట్టి, ఎద్దులనువిప్పెను. ఈసందర్భములను పురస్క రించుకొని తలారిదానాతేగా, సర్కారునాకరి తనవిధిని నిర్వ ర్తించుచుండగా, అడ్డపడెను నేరమునకై ఆసబ్ మేజిస్ట్రేటు గారు నుబ్బయ్యగూడానునకు రి రూపాయలు జరిమానా విధించిరి తలారి సర్కారునాకరముట నిజమేగాని, బండికి ఎద్దులను గట్టి బండితోలుట, వాడు ఆపరినకనరించి నిర్వ ర్తించవలసిన విధి తొడుగా, వాడుతనవిధిని నిర్వ ర్తించుచుండగా ముద్దయి అడ్డపడెనట న్యాయముగాదనియు, నిక్కముగ.తాను ఫిర్యా దుగావలసిన సుబ్ మేజిస్ట్రేటుగారే కేసును విచారించుట ఆక్ర మమనియు ఆభిప్రాయపడి తిరువల్లెల్లి జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు విషయమును హైకోర్టువారికి తెలియజేయగా, న్యాయమూ ర్తులు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయముతో నేర్పించి శిక్షను రద్దుపరచిరి.

న్యాయమూర్తులు: కేవలగిరిఆయ్యరు మహారస్థామికాశ్రమిగార్లు తెలుగుపేటెంటు ఆప్పిలు

గుంటూరుజిల్లాలోగొల్లపూడి వెనుక నొకప్పు డొక దావాలో హైకోర్టుకు ఆప్పిలునెట్టుకొనబడెను. హైకోర్టువా రాయప్పిలును విచారించి దావాను జిల్లా జడ్జిగారు మరల విచారించవలయుననియు ఖర్చులు తీర్చుననుసరించియుండలే ననియు తీర్పుచెప్పిరి. జిల్లాజడ్జిగారు పునర్విచారణ జరగించి తీర్పుచెప్పిరిగాని, యెవ్వరి కనుకూలముగ తీర్పుచెప్పిరో, వారికి ప్రతికక్షిచారు ఖర్చులను చెల్లించ వలెదనియు తీర్పుచొస గిరి. అందువీడ హైకోర్టుకు ఆప్పిలుచేసికొనబడెను. తీర్పు ననుసరించి ఖర్చుల నొసగవలయునని హైకోర్టువారు చేసిన యు త్తరవునకు వ్యతిరేకముగ నుత్తరవిచ్చుటకు జిల్లాజడ్జిగారి కధికారములేదని అప్పెలెంటు పక్షమున వాదించబడెను. ఈ యప్పిలును విచారించిన న్యాయమూర్తి తయార్చిగారు హై కోర్టువా రొసగిన యభిప్రాయము ఖర్చులవిషయమై తమకు ఉచితమనితోచునీరుని తీర్పుచెప్పటకు జిల్లాజడ్జిగారికి గల యధికారమునకు భంగకరముకాదల తెలియజెప్ప తిదనుగుణ్య ముగ తీర్పుచెప్పిరి. ఈ తీర్పువీడ తెలుగుపేటెంటు ఆప్పిలు చేసికొనబడెను. ఈవిచారణలోగూడ న్యాయమూర్తులు తయార్చి గారి తీర్పునే స్థిరపరచిరి.

బొర్రెటప్పకొ పోలీసుకోర్టు.

కడచిన అక్టోబరు నెల 26-వ తేదికొర్టు హైకోర్టుకు తూర్పునైపున లీచోర్డులో నుండు లెకర్రాసింగుగేటు మూయబడి, క్రెయికో వెళ్ళుచుండగా, తన మోటారుబండి ఆ గేటును త్రోసి, గేట్ కేటరు దానికింద తగులుకొని తుదకు చనిపోవునంతటి ప్రమాదమునకు కారణ మేర్పడగలయంత మోటుతనముతో మోటారు బండిని నడపించునలంకై రాజా రాజగోపాలగారిపై నేరుమోపడి విచారణజరుగుచున్నది. ఈ నేరము జరిగినవెంటనే సిటిపోలీసువారు విచారణజరగించి, అది వట్టి ఆకస్మికమేగాని మరేమియులేదని రిపోర్టుచేసిరి. కాని తదంతరము రైల్వేపోలీసువారు జరగించిన విచారణలో ఆమోటారును నడిపించినవాడబాగ్ లెగను, మోటుతనముగను ప్రవర్తించెనని యేర్పడినందున, ఇప్పుడు పోలీసుకోర్టులో విచారణ జరుగుచున్నది.

మహాసభయును దేశమంధెల్లకడలను జరుగుచుచున్నట్లునే యా లోకమాన్య కీర్తినియుల్లక్షముల నుచితరీతిని చాటుచున్నది. నేనువ్వుడు మాటలాడవలెన్నను మాటలాడదగిన స్థితిలోలేను పార్లమెంటుకునున్న లెంపన్నే కనుకనేనానూచులలో క్కొక్కొక్కరుగ నున్నవలె కావుచున్నాను. రనేడి గారు తలారిగు గారు బుద్ధివంతులు మున్నగు మిత్రులందరును ననుచాసి పోయిన కతిముననామానసము సంతాప పడవమె నిరు త్సాహకనంబెందరియన్న కతిమున నేనువివస్థింప కనుచుండెను.

మహాశయలారా! మా ప. స్పెక్టరుగారిని, బండిరొ లులకుగల గౌరవాదరములకు, మిత్రతీగింప సాకు మాటలు దొరలకున్నవి. నేనెట్లు నుబ్బయ్యగూడానుకొనును. ఆయన ననుసరించి మహాపవనాన మొర్రువలె నున్నాను. గూర్చున్నాను, "అయ్యో! గోఖలే! బోలవా!" అనాటలగిని నా వ్యాకృ తగుచున్నది. ఆతినిసాహాయ్యము, సాంగికారము, ధురీణత్యము, లేక మేమేర్పటిచికానన సంవిధానముల నాచరణియములుగా నెట్లునేయునుగో నాకే గోచరింపజున్నది. ఆయనను గూర్చి మతేమియుం ప్రస్తుతము నుడవడగాలూ గాని ల గాఖానుగా రనినట్లు, "అతడు మహాపురుషుడు" అని మాత్రము నుడువ గలను.

జాబులు.

విలేజుకులకు ప్రకటన.

యు. సి. కె. రంగాచార్యులు గారు:— ప్రకటించే
లేనందులకు చింతించునాము.

రజస్వలానంతర వివాహసభలు.

I

ఆయా:

28.2.15 తేదీన రాజవోలు తాలూకా పాలగమ్మిలూరి
కస్తూరి భువనగారి ఆహ్వానమున రాజవోలు గౌరవీయులైన
పాతకాల సంస్కృతి పాఠశాలలు వదిలి లింగంపేట కస్తూరి
జువారి ఆధిపత్యము క్రింద రజస్వలానంతర వివాహపు ట్లెలుకు
గూర్చి నిర్ణయించుటకై సభ సమావేశమయి, ట్లెలుకును
మయిలవరపు రామమూర్తిగారు, భవిష్యపాటి సుబ్బయ్యగారు
వాదించిరి. చానికొట్టికిని, సమాధానముగా సయ్యక్తముగాను,
నిదర్శన పూర్వకముగాను, కస్తూరి మాణిక్యముగారు ఉపన్యసించిన
మీదట అందఱు శేక్రగ్రీవముగ ట్లెలు ఆసక్త్యమును మహాభరతు
ఆర్పిని తయారుచేసి చెప్పి పట్టము గొన్నరు. వారికిని, పెరిగ్రా
మును శ్రీ గొన్నరు జనరలు గారిని సంజిరి.

రాజవోలు, పాన్నాడకృష్ణమూర్తి.

II

జ్ఞానదాయీ పుస్తకభాండాగారము

శ్రీ. ఎ. గా. ర. పు. ర.

ఆయా:

చెన్నపురి గవర్నరుగారి సభలో గౌ. వి. యస్. శ్రీని
వాసాశ్రమి గారు పాఠశాలల రజస్వలానంతర వివాహాసన
మునుగురించి మాభాండాగారాలలో పుచ్చాబైరాగిశాస్త్రిలు
గారి యాచార్యులముక్తికంద 8-15 తేదీ సాయంత్రము 5 గం||
కొక సభగానింపబడి నైవాసమును గురించి వాదప్రతివాద
ములు సభ్యులచే ప్రీతియుగ జరుపబడియె. అనంతర మీధిషమున
తీర్మానం బడియె.

గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసాశ్రమి గారి రజస్వలానంతర
వివాహాసనమును ఆములలో డెట్టుటకు చెన్నపురి దొరతనము
చాలని సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

నానేకస్వరము సుందరిం కార్యదర్శులు.

III

ఆయా:

ఎక్కడనో బాంబాయిరాజధానిలో ఎన్నుకొండలవై
యట్టి, కండలకొండలయిన యేకాగ్రా ప్రకటించి, చిట్ట
చివరకు మా తాలూకావైడి మాప్రజలకు మిక్కిలి మనస్తాప
ము ముఖ్యముగ వర్ణాశ్రమములో కలగజేసిన యా కృష్ణానదిసే
మాచితిమి. ఇప్పుడు చెన్నపట్నములో ఉద్భవించి, వాస్తా
పులికలవారి వ్యాపించి, అనేకప్రదేశములందు విస్తరించుచు
యన్న శ్రీనివాసాశ్రమి గారి ట్లెలు మా తాలూకాలోనిసేరు
ప్రఖ్యాతిమలునలేని పల్లెటూళ్లలో సహాపాదరసమునలే ప్రవ
హించి మనస్తాపము గలుగజేయుచుండుటయు జూచుచున్నా
ము. సభలమీద సభలు జరుగుచున్నవి. మూలమూలమున్న
కాస్తూరిందరు మంగిళ్లకు వచ్చుచున్నారు. కాస్తూరిము
లన్నియు వెలియుచున్నార. కొత్తసేట, వైద్యపాలెం,
వేసూరు, ఆకగడ్డ లోకగు గ్రామములలో సభలు పూర్తి
యయినవి. ఇక బండలాయచెర్వు, లింగాచెర్వుపాలెం, ఏటి
మొగ, అడపాపాలెంపాలెం, అయోధ్యలోనగు మహాపట్టణము
లన్నియు దిగబడినవి. వానిసభలకుకూడ కొద్దికాలములో
పూరియగును. ఎన్నడు సభల నెరగనివారు, సభలంపె
పాటోపువారు, ఆసాహ! మరియందర! ఈ ట్లెలుమాహాత్మ్య
మెట్టిదోకాని సావిత్రీమనుష్యులతో సభలు చేసికొనితేకాభి
ప్రాయముల నిచ్చుచుండుట కడకోచనీయును. ఈసభలకంత
మంది సభ్యులువచ్చిరి? ఈ గ్రామములలో యంతమంది బ్రాహ్మ
ణులు కలరు? మనశ్శ్రేయములకు మనగ్రామములలోనే బ్రాహ్మ
ణేతిరులు రజస్వలానంతర వివాహములు చేయ మనము
మామ చుండుటలేదా? అట్టి వివాహములకు దోషములేవి?
ఈకాసనము గవర్నరు మెంటువారు స్వాగతంజేసితరువాత బ్రా
హ్మణులందరు ఇట్టి వివాహములు చేయక తప్పననికాబోలు!
ఈభియమ! ఈ ఆందోళన! ఈసభలు! ఈచర్చలు! ఈ
కాస్తూరిములు! ఈతీర్మానములు! మరియొకటి! జిల్లాలో
ర్దులు తాలూకాబోర్డులలో బ్రాహ్మణేతరు లుండుటచేత వారి
యభిప్రాయముల పుచ్చుకొన కూడదనట! గవర్నరుగారి సభ
లోకూడబ్రాహ్మణేతరు లున్నారను సంగతి మరిచిరికాబోలు!

ఈ ట్లెలు గవర్నరుగారి సభలో సభ్యులముకలమందు బ్రాహ్మ
ణేతరులందరు అవతలకు పోవలెనని మరియొక తీర్మానము
జేసిన నెంత బాగుగనుండున! రామ శాస్త్రిగారు, వెం
కటశాస్త్రిగారు, బోగిశాస్త్రిగారు లోనగు శాస్త్రి నామాం
కితులందరు సభ్యులుగాను ప్రెసిడెంటుగాను నుండుకాలము
ఎప్పుడు వచ్చున? అప్పుడే ట్లెలుచర్చించిన ఎంతవాగుండును!
ఒక్కచిటికలాడిన సవతలకు తోసివేయ వచ్చునదా!
అప్పుడు భర్తపరిపాలన భట్టిగనుండును. వేదకాస్త్రములన్ని
యు ఆములునరుపవచ్చును. ఇతరజాతులవారిసందరిని కాలికెంద
బెట్టికొక్కవచ్చును. భారతభండమునకు తిరుగభరతునిపట్టము
కట్టవచ్చును. ఆహ! ఇట్టివివాహములు చేసినవారిలో తండ్రి
ఆస్తి కొడుకునకు కెందరటుల గవర్నరు మెంటువారు కాసనము
చేయకూడదట! ఇది భర్తకాస్త్రమిదగుట! ఓబ్రాహ్మ
ణోత్తమలారా! పూర్వాచారపరాయణులారా? ఈ ట్లెలుకు
గురించి బాగుగా నాలించి, పూర్వాచార పితామహులకు
దాసులుగాక, బ్రాహ్మణేతరులచే వేదాశ్రమము చేయించు
కొనక, వేదాభివృద్ధికి అటంకములు కలుగజేయక, ఆ హం
కారములు పట్టుపాటులు వదలివేసి, స్వాగత స్థాపన కయి
పాటుపడుదుర! మొదల—ఇట్టిగ్రామసభలయభిప్రాయము
లెందరినీయములో వదలరు లాలోచించి తిరియున్నది.

ఒక ఆచారసభనివచ్చి.

IV

మాడుగులయూసయక వైరాగ్యులచర్చ.

ఆయా:

ఎక్కడోకాని యాచార్యుల పురవాసియను శేన నోకరన
నసర ప్రసంగము మీపత్రికయందొక ప్రకటించె. “మదియెంద
నండి చేయమానుగానున్న వారి నియంత్రణను నండి తప్పించి,
నేరయొకరి కాపని నిప్పించుడని దొరతనమువారిని గోరికని”
బ్రాయుటయే యాచార్యుడుబ్రాత. వర్ణమునకు మాడుతేల
రూపాయలవచ్చు భూమ్యాధికారులొత్తి అంగీకార, సంస్కృ
తాంధ్రములం. పరిచితి కల శ్రీయత భవిష్యపాటినియజ్ఞ
నారాయణశర్మగారు మాపురవాసిగారిచే చేకగాని వారుగ
జరిగింపబడినారు. అధికారులు మొదలుకొని వికారులవరకు
నీపని శర్మగారి కిప్పించుడని దొరతనమువారి కొక మహాభరతు
వెట్టిరను నది మా కూపనమండూక పురవాసి యెరుంగుడు
కాబోలును. పురవాసిగారు! మీరెరుంగు కావున చెప్ప
చుంటిమి వివరము. మాండెందకన్న నెక్కుడుగ పయవదివి
యంతొక దుండమాడెట్ల. ఈమాత్రమెరుంగక భక్తికలకు మీ
యచ్చవచ్చిన చోప్పున బ్రాయుటకు. ఎవరెక్కుడు ఓట్లు
వచ్చునో వారి నియమంబువదిని మీకెందుల కీగల. ఎందుల
కీగొంతయు. ఇకనైన తమనామము దాచికోనక బయట
పడుదురను సజ్జేయతో హెచ్చరించుచున్నాము.

ఇట్లువిన్నవించు మాడుగులపురవాసులు.

(అని విడుదలచేత్రాస్తుమి.)

V

సంగీతము-గుంట్లగారు

ఆయా:

మన ఆంధ్రదేశమున సంగీతవిద్యయన్న చాల అరుదు.
అందులో మాడుగుల పురవరయిన సంగీతవిద్యా ప్రావీణ్య
ముగలవార చాల తక్కువగానున్నారు. కొన్ని సంకల్పముల
క్రింద “గానమాస”మను పేర నొకసంఘ మేర్పడి కొంతపనిచేసి
యన్నది. ఆసమాజమునకు దక్షిణదేశమునుండిసంగీతమునందు
నేర్పుగల వారిని పిలిపించి సభలు జరుపబడినవి. తమవరి
కొందరు బుద్ధిమంతులు నవరాయలయందు అనంతరము భాగ
వరకు మొదలయిన విద్యార్థులను పిలిపించి సభలుజరిపియు
న్నారు. “సంగీతమున పండితుడు గౌరవింపబడు”దనముతో
ననుగురించి మాపురయిన సంగీతవిద్యయం దారిజేసిన బ్రాహ్మణీ
పురాణం కనకయ్యశాస్త్రి గారు మహాపు 10 సంవత్సరముల
నండి పనిచేయుచున్న ను మాపాలులు వారివిద్యతో తగినంత
ప్రాశ్నాహ మొసగి యుండెదరు.

8-15 తేదీన మాపురనుండు వైమనుకం వెనీలో ఏజం
టుగా పనిచేయుచున్న మ. రా. రా. కె. వెంకటాచార్యు
సంతులుగారు కనకయ్యగారిని బంగారుపతక మిచ్చి సహాక
రించుటకై ఆగ్రహములూని తమస్వహంబున సభగానించిమి
శ్రులకు నేత్రోత్సవము గావించుటచే నెంతయు. క్లాసునీయులు.
వారు ఆంధ్రదేశములయ్యా ఆంధ్రదేశ కనకయ్య శాస్త్రిగారి
సంగీత విద్యావైపున సారస్వతము గ్రహించి సన్నానించి
సభచేయుటవలన మాడుగుల పాలులకు దారిమోపించిన
వారయిరి

కనకయ్యశాస్త్రిగారి సభకు ఆహ్వానింపబడిన సభ్యుల
ఆనందమునకు మేయేలేదు. వారు సభయందు మాపించిన
భిషేకుగ్రాత్రమునందు గల సారస్వతముని తీరవలయునేగాని
వర్ణించుటకు నావంతి అల్పముగోకీచాలదు. సభముగియును
మామన వెంకటాచార్యుల సంతతుగా కనకయ్యశాస్త్రిగారి
సంగీతవిద్యా వైపున సారస్వతము గూర్చియు వాగవర్ణించుచున్న
మహాపరకమును గూర్చియు మృదుమధురముగా ఆంధ్రము

ప్రారంభ విద్య.

[అమిరపు గంగరాజుగారు.]

పల్లెటూళ్లయందు ప్రారంభ విద్యయొక్క స్థితిగతులు
కొంతవరకు మన పత్రికాపాఠకులకు విన్నవించబడియున్నది.
పట్టణములయందు దొరతనమువారివల్లన, వివన సంఘముల
వారివల్లన, మహారాజులు, జమీందారులు మున్నగువారి వల్లన
ఎక్కువ జీతములకు గాని తక్కువజీతములకుగాని విద్యా
దానము విరివిగా జరుగు చున్నది. అచ్చటి జనలకు తగు
శ్రద్ధ కలదు. పాఠశాలలు టెన్సులాము పోషించుకొనగలవు.
ఉండినలాభమునుండును.

ఎవరివల్లన పాఠశాలలు స్థాపింపబడక, జనలకు పాఠ
శాల అందుకొనకుట శ్రద్ధలేక, విద్య యొక్క విలువ తెలి
యక, కృషివాదానికొరకు మార్కులు కోరక, అభివృద్ధి
యని మాటే వారికి ఆకర్షణములేక, పాఠశాలలందున బడిక
రాక, బడికవచ్చిన జీతముల నియోగక, పలుపాకల వాపుయందు
గ్రామ సేవనానులలో విద్య ఎట్లు అభివృద్ధియగును అగుట
కొంత మాటాచిందలెను.

కప్పుడు, బోర్డువారిచే స్థాపింపబడిన, పల్లెటూరి ఉపా
ధ్యాయులచే స్థాపింపబడిన, పాఠశాలలన్న గ్రామముల
కంటే పాఠశాలలు లేని గ్రామములు చాల గలవు. విశాఖ
పట్టణము జిల్లాలో, సర్వసిద్ధి తాలూకాలో 15) కంటే
ఎక్కువ గ్రామములకలవు. పాఠశాలలన్న గ్రామముల రమా
రమి 60 ఉండును. కావున 5 గ్రామములలో మాడు గ్రామ
ములు పాఠశాలలు లేనివే. ఆ ఉన్న పాఠశాలలలో దొరతన
మువారియ్య స్వల్ప సహాయమును పొందుచు గ్రామముల శ్రద్ధ
లేకటియై, సంకల్పమునకు కెందుమాడునాల్లు పుట్టి వచ్చు
నట్టియు, గ్రామములలోని కలహములవలన చాడుచేయబడు
చుండునట్టియు పాఠశాలలు ఎన్ని యుండునో ఊహించుకొని.

దొరతనమువారును, కొందరు దేశభక్తిమానులును పాఠ
శాలలందు విద్య నేర్పుచున్న ను వ్యవసాయదారులు, నేతపని
వారికూ, వైద్యులకు, కమ్మయిలు ఎందుచేత చాలమందిరారు?
నీరికి విద్య అక్కరలేకయో? కాదు జిల్లాకు ఒక్కయైనను
కర్మాగారముతోనుండు పాఠశాలలేదు. పాడిచర్చు. తరీర
కాస్త్రము, ప్రకృతి కాస్త్రము, సెందలగునవి, సర్వేకేక్రము
మొదలగునవి మాత్రమే నేర్పబడుచున్నవిగాని, వైద్యము,
నేత, కమ్మము, మొదలగు కృత్తి సంబంధ మయిన
విద్య నేర్పబడుట లేదు. ఉన్నతి విద్యకు పోని వారి క
కృత్తిసంబంధము విద్యవిత్తున అసలయితే తరీరకాస్త్ర
ము, ప్రకృతికాస్త్రము మొదలగువాలోని నాటకముటలు
ఎక్కువ అనగా మా పోషించ తగినది. పాఠశాలలో కృత్తి
సంబంధము విద్యవియనకు చెప్పుచున్నావోలేనో అందఱు
తేలికినవిమయమే. కావున తాలూకాకు చిన్నచిన్న కర్మా
గారాలతోకూడిన ఒకటి రెండు మాడి పాఠశాలలను,
జిల్లాకుతగిన యంత్రసహాయముతో పనిచేయుచున్న ఒకటిరెండు
నెట్ల కర్మాగారములను ఉండియెడల బలైయందును,
పట్టణములయలొను ప్రారంభవిద్య చాలపట్టుకువాగుపడును.
ఈవిషయము దొరతనమువారును బోర్డులవారును శ్రద్ధసహించ
వలసిన విషయమని నొక్క చెప్పవచ్చును.

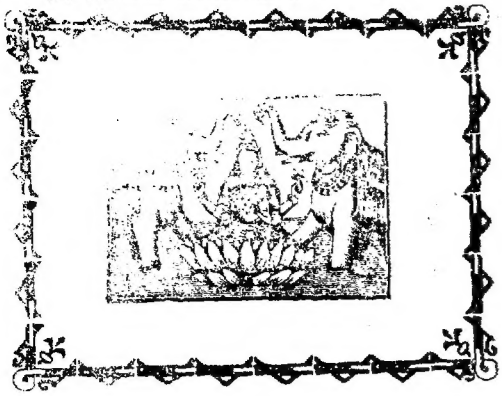
కావున ప్రస్తుతపు ప్రారంభవిద్య బాగుగ అభివృద్ధి
కావలెనన్న, దొరతనమువారు లోకలో బోర్డులవారును గాని,
తేవున్న క్రొత్తగా ప్రారంభవిద్యాభివృద్ధికోరకై ప్రత్యేకము
గా దేశభక్తిమానులు ఒకసంఘముగా ఏర్పడిగాని, అభివృద్ధి
గ్రామములలో పాఠశాలలులేనియెడల క్రొత్తగా పాఠశాలలు
ఏర్పగుటయు, ఇదివరకుఉండి యస్థితియందున్న వానిని అభి
వృద్ధిచేయుటయు, ఇదివరకు మంచిస్థితికన్పి క్రమముగా ని
చేయుచున్న వానిలో ముఖ్యముగకృత్తిలనేర్పుటయు మున్నగు
ప్రయత్నములు వెంటనే క్రమపూర్వకముగా జరుపవలసి
యున్నారు. అట్లయినచో కృత్తికాలములో క్రమమయినవిద్య
గ్రామములలోనివారికి లభించునని నా దృఢనమ్మకము.

“ఉ విరితతయిన స్వభావములకు నిర్విఘ్నమున్నదో
విరితతయిన విధుల కంతటికొరము లబ్బుచున్నవో
వికలాభామికి సహాయకరం బాసనాదాచుచు
వారల విద్యలేమిగలవన్నెయు వానియుం బాసయింపబ
ద్యారసంబిందలుండదగునా యగునా యిరుంటియన్నీ
తుల్.”

నందే ముచ్చటించుట వెంకోబారావుగారికి ఆంధ్రమునందును
ఆంధ్రుల సంగీతమునందునుగల అభిమానమున వేకోళ్ల చాటు
చున్నది. గుంటూరుజిల్లా రెడప్టోగిగారును మ. రా. రా.
నారాయణరావుగారు ఆమోదించు కనకయ్యశాస్త్రిగారికి
“గుంటూరు వజ్రస్థంభము”వారి పత్రికను సుకష్టతకమును
సమర్పించిరి. సభ్యులకు ఉపాహారపుచందుతోను సభ్యుల
కరతాళస్వరలతోను సభయగిసిరి.

ఇకనైనను మాపాలు మేల్కొంది మనశ్శ్రేయతో
పాటుపడు కనకయ్యశాస్త్రిగారికంటే విద్యార్థుల సంగీతవిద్య
ప్రావీణ్యమును ప్రోత్సహించి వారియశమును నలుగడల వ్యా
పించుట ప్రయోచయుదురుగాని.

“సంగీత విద్యాభిలాషి”

ఆంధ్ర పత్రిక

1915వ సం. మార్చి నెల 11వ తేది

గురువారము.

హరిశ్చంద్ర ప్రభువు - విద్యాదర్శము.

కడదిన ఆనందేనామ మనహృదయ ప్రభువుగారు కలకతా విశ్వవిద్యాలయపు కాన్వేషణను సమయమున విద్యార్థులకు నుపదేశోపన్యాసము చేసినది. సభ విశ్వవిద్యాలయ భవనమున జరుగిన పునరాధముల జరుగుటచేత వట్టల నందిన స్నాతకులకు కొంత యనదుకూల మైనట్లును వారికి వట్టలనిచ్చు నప్పుడు వారు లేచివచ్చి ఉపాధ్యక్షునినుండి పుచ్చుకొనుట మాన్పి వారివారోహము లందే పంచిపెట్టుచేత వారికి గవర్నరు దినలు గారిని దీక్షియటకును ద్వారగా జూచి సంతసించుటకును సవకాశము లేదుచే కొంచె మసంతోషము జనించె ననియు నెకా నొక నైపు నుండి వచ్చి వివరించుచున్నది. కాని మనరాజ ప్రభువుగారు ఆతరువాతను నొసంగిన యుపన్యాసము చూడగా మెల్లకన్నాదయములను కొల్లగొని యుండునమానము. హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారి సరాజ మగు గుణముని మేముదినకు వ్రాసిన హృదయ వైర్మి ల్లమే యీ యుపన్యాసమునందును కానవచ్చుచున్నది. మనదేశమున 964 వ సంవత్సరము వరకును మనవిశ్వవిద్యా యములునట్టికరీందాధికారస్థానము లుగమాత్రము డాట! నాటినుండి కమక్రమముగా బోధనము నెడకును కరిగోధనయెడకును దృష్టి మరల్చబడినదట. తమకాలమున సిస్టి విశ్వవిద్యాలయమునకు గలిగి యుండుటకు తాముసంతసించుచున్నారట! తాము ఇంకనొక పదిహేను గ్రాంటును ముంజురు చేయగలుగుటకు వానందించుచున్నారట! సో తారిక నాధకలిగుగును డార్జిలింగ్ నవవిహారి ఘోషుగారును వారి మహాదాద్యమునకు ప్రశ సనియలట. కాని ఇంతచెప్పియు హరిశ్చంద్రగారు ఇప్పటికిని జరిగినదని ప్రశ్నించుకొని ఇంకను గడిచిపోయినది వాక్రుచ్చుచున్నారు. ఇట్లయితేయును గదా పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహకరము. మేముత జేసితిమి, అంతజేసితిమిని తెలంచు వారు అట్టితరువు గలిగినపుడు హరిశ్చంద్ర ప్రభువును తలపెట్టవలదా. హరిశ్చంద్ర ప్రభువు ఒక్క వంగరాజధాని విషయమేకాక దేశమంతటిని గురించియు ప్రశంసించి, బొంబాయిలో 'రాయలు ఇన్స్టిట్యూటు అఫ్ సయన్సు' అను శాస్త్రపరిశోధక కలాశాలకు ప్రజానాయకులు కొందరు 25 లక్షలు చేర్చినారు. అహమ్మదాబాదు శాస్త్రపరిశోధక కాలయమునకు సర్ చీనుభాయి మాధవలలుగారు ఆరు లక్షల నిచ్చియున్నారు. వారే ఆ ఆలయముతో చేరి యుండగల గజరాతు కళాశాలకు రెండు లక్షల నెసంగిరి-ఇదియంతయు మాచదునరు లానందముతోనే చదువగలరు. కానిరాజధానుల ప్రశంసవచ్చినప్పుడు హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారు వంగరాజధానిని బొంబాయి రాజధాని చేర్చి మూడవదియగు నుద్రాసును తలంపలేన తలంపలేనట్టి స్థితి కలిగి

యుండుటకు మనమెంతో వగవలసి వచ్చుట మాత్రము వెంటనే తప్పనదికాదు. మనదేశమున నిదినరకును విద్యావ్రవాహము పోయిన నూర్తము తత్త్వమునకు సంబంధించినదియు కవిత్వాదర్శములకు సంబంధించినదియు నైయుండెననియు, నిప్పుడిప్పుడు మనము లోకములొని ప్రస్తుతపు నాగరకమున నిలువగల గుణములను కలిగించు విద్యాపద్ధతుల నవలంబించు చున్నారమనియు, సూచించి హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారు తమ సమోదముకు వెలిబుచ్చుచున్నారు. ఈ విషయము లన్నియును హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారి వ్యాసములని క్రథమభాగమునకు సంబంధించినవి. రెడనభాగమున వారు ముఖ్యముగా విద్యార్థులను గురించియే ప్రసంగించుచున్నారే. ఒకత్తాలో విద్యార్థులకు సరియైన నసతిగృహము లేక పోవుటచేత వారియభివృద్ధికి నవకాననుకూలము లగుచున్న ననియు ఆవిషయము గమనింపదగిన దనియునుదలి. లక్షలకొలది కన్యవెట్టి ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమున నెంతో పరిశ్రమ చేసినారట. అయిన నికనె తయో చేయవలసి యున్నారని చెప్పకదాచుట న్యాయముకాదట. మరలవచ్చుట హరిశ్చంద్ర హృదయము కాన్పించుట లేదా? వీరు తాము విశ్వవిద్యాలయమున విద్యలోనంత ప్రఖ్యాతులు గారని చెప్పి నేడుమనకు నెట్టిమనుష్యులు గావలసి యున్నారనుటను విపులముగా విమర్శించుచున్నారే. "బహిఃపరిస్థితులు కొంతవరకు మానవుని నేర్పరచునవియే యైనను తుదకు మానవుడు తనుదానె నేర్పరచుకొనుచున్నాడనుట నిజము. ప్రతిదినము తాతేయు కర్మచేత నాతికు తనప్రకృతిని నిర్ణయించుచున్నాడు. గౌరవము, భక్తి, న్యాయవైర్మి, నిష్కామ కర్మస్వము, మున్నగు గుణములచేత సూచితమగునుదాత్త ధైర్యశీలములు పుట్టినప్పటినుండియు నేర్చుకొన దగినవి. ఉత్తమ ప్రకృతి తనయుత్తమ కార్యజాలముచే వాతావరణమును నింపి ముందువచ్చువారికి దృష్టాంతమయి వారిని నుత్తమకార్యములకు పుంకొల్పుగలుగు చున్నది. ఇట్టి స్వయం కృషిల వ్యక్తులే లోకపు ఘర్షణలో విజయముచువారు. ఇట్టివారే యీ విశ్వవిద్యాలయము నుండి సిద్ధము కావలయునని నాయభీప్రము. ఇట్టివానే హైందవ భూమికి అవసరమై యున్నారు. ఆయవసరము దినదినమాను పెరుగుచునే యున్నది". మరెయొకచోట "వీరందరును హైందవభూమి శాస్త్రముల యందును : కలయందును తన ప్రాచీన నైధవమును మరల చూపుచున్నదను కీర్తిగడించిన మాత్రముచాలదు. సుప్రసిద్ధ బోధకుడయిన మిల్టన్ మహాకవియను రీతి, వీరెల్లరును విద్యాభ్యస నాభిలాషచేతను సుతీల పరత్వము చేతను ప్రజ్వలితులు. దిగంతవిశ్రాంత మహా కీర్తికాములై వైసమున కత్యంత ప్రియులగు దేశభక్తులై ధైర్యధురంధరులుగా జీవనము గడపనొందిన ఉదాత్తాశయములు కలవారు? అను ప్రశంసనందవలెను" అని హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారు రుప్పొంగి పల్కుచున్నారు. తాము ప్రభువులు తమవినుటవారు పాలితులు అనుశలంపు విధినుండి యదృశ్యమైనదని కదా యీవాక్యములు సూచించు చున్నవి. వీరిని స్కాట్లండులో విద్యార్థులకునిట్టి యుపన్యాసము నియ్యనియ మించియుండి నను నింతకంటె నెక్కువయేమియు చెప్పగలిగి యుండలేరుగదా! తమకు కలిగిన యనుకూలములు ఈదేశమున నెక్కువ ప్రతిభావంతులైన కలుగవనుటను స్మరించు కొనునపుడు హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారు రెన్నిమార్గముల మనకు ముక్తి కలిగింప తలంతురో! వారుచెప్పునట్లు వ్యక్తిత్వమట్టుకు

పరిస్థితుల నల్లంఘింపగలదేమోకాని ఒకగొప్పసంఘమున కమరియుండు పరిస్థితులనొక్కవర్షాయము మారున లేడనుటకు సందేహము లేదు. కావున హరిశ్చంద్ర ప్రభువుగారు రన్నియును మనకి యెడోడ్డలో సమకూర్చ జాలకపోయినారనిన నొక వింతగాదు. అన్నియునననెల, విశేషమగు మార్పుల నైనను చేయలేకున్నారనినను తప్పుకాదేమో. వారు ప్రారంభించిన కొన్ని నూతనోప క్రమములైనను ఇంకను పూర్తిగాలేదు. వారియుపన్యాసమున రెండుచోట్ల నెత్తినప్రశంసను బట్టిమాక వారికిది యే యధికారమునకు కడపటి సంవత్సరమునట నిష్కర్షియైనట్లు సూచిత మగుచున్నది. రాజధానిలో నెంతో యల్లరి జరుగుచున్నను పూర్వమార్గ వరాయణములగు నాంగ్ల పత్రికలు విద్యావ్యాపనము నెంతఖండించుచున్నను విద్యార్థులనెంత దూషించు చున్నను వంగరాష్ట్రమున కలకత్తా విద్యార్థిమహమ్మన నిలిచి మహాత్మాహమ్మతో పైనినిర్ణించి రీతి నుపన్యసించిన సాత్త్విక శిఖా మణి మనదేశమున నింకొక కొంతకాలము అధికారము వహించినయెడల మేలగునని శ్రీచక్రవర్తి గారికి మనమేల తెలుపుకొనరాదు. తెలుగు దేశములో సేనలకు పనికివచ్చు జాతులనుండి యుద్ధము జరుగునన్ని రోజులు పైని కులను చేర్చవచ్చుని ఇండియా గవర్నమెంటు వారి యుద్ధశాఖవారి సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 15 వ తారీఖున 4331 నెంబరుగల ఉత్తరువును చేసిరి! తెలుగువారిని సిపాయిలుగా చేర్చరాదను నిషేధమును తొలగించవలెనని మూడు సంవత్సరముల నుండి ప్రయత్నించుచున్న గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు కోరగా ఈఉత్తరువును ఉద్ధవెంటు జనరల్ గారు పంపిరి. తెలుగువారు సిపాయిలుగా పనికిరారను అపనిందను యుద్ధము పూర్తియగు వరకైన బాపింనుకు సంతోషించ వలసినదేకాని "యుద్ధము జరుగునన్నీ రోజులు" అనునీయమమును గవర్నమెంటు వారు ఎందుకు వెట్టవలెనోమాకు అర్థముకాలేదు. యుద్ధము జరుగుచున్న రోజులలో పనికివచ్చు తెలుగు సిపాయిలు దేశముశాంతముగ నున్నరోజులలో పనికిరారని గవర్నమెంటు వారి అభిప్రాయమా? యుద్ధసమయములో పనికివచ్చు వారు శాంత సమయములో నెట్లు పనికిరారు? ఇది యిటుండగా "సేనలో చేరుటకు పనికివచ్చుజాతులు" అని యింకొక నియమములను తెలుగుదేశములో సేనకుపనికిరాని జాతులున్న పని తర్కము కొరకు అంగీకరించినను, ఆజాతులలోనైన అందరు పనికి రావారుండరుగదా? సేనలకు పనికి వచ్చుట రాజపోవుట దేనిబట్టి నిర్ధారణచేరు? బలమునుబట్టిమా? ధైర్యమునుబట్టిమా? బలమును పట్టి చేయు పక్షమున బలవంతులు అన్ని జాతులలోను గలరు. ధైర్యమునుబట్టి యను పక్షమున, ధైర్యమునునది మానవుని నెల్లప్పుడు అవేశించి యుండునదికాదు. ధైర్యము చూపుటకు అవకాశము లుండవలెను. సేనలకు పనికిరాని జాతులనికొన్ని యున్నవని నిరూపించుట కిన్ని చిత్రము మఱియొడులేదు. తెలుగు బ్రాహ్మణులను సిపాయిలుగ తరిఫీతుచేసి యుద్ధభూమికి పంపును? పంజాబు బ్రాహ్మణ సిపాయికి యెందులో తీసిపోవరో చూతము. పంపకుండు పనికిరారని తిందని అనేవచ్చును. ఇదివారు పనికిరారన్న తెలుగువారిలో కొందరిప్పుడు పనికివచ్చుగదా! ఆలాగుననే పనికిరారని గవర్నమెంటువారు తలచుచున్న యితరజాతులు కూడపనికి వచ్చును. కాబట్టి ఆనియమమునుతీసివేసి అన్ని జాతులతెలుగు వారినిఎల్లప్పుడు చేర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుట మంచిది.

అంశము. నాల్గవది 10:—తనయనకు రుచుకొనక
 బాధపడుచున్నప్పుడు బంధువులనుండి దివ్యము భూషణము
 ప్రతిష్ఠా గ్రహమును.

రుష్యా

రష్యాను అధికారుల ప్రకటన.

లండన్ మార్చి 10:— రెట్రోగ్రాడు. నీమెకోవీచ్ చూడకుండు మధ్య మంగళవారమునాడు తీవ్రముగ పోరు జరిగెను. కోల్సోల్ లోని బాటలమీద జర్మనీవారు మనలైబడి నపుడు వారిని వెనుకకు గొట్టితిమి. వారిమిలితేని నపుడు కలుగుచున్నది. ఆస్ట్రీయావారు కార్పెలియా పర్వతములందు చాలిగ్రాడు ప్రాంతములందు మనలైబడి ఆస్ట్రీయా వారు ఈనెల 7 తేదీని కోల్మాట్ నుండి యొక పర్వతమును స్వాధీనపరచుకొనిరి. కాని వారిని నిన్నటియందయమున మనము మరల స్వాధీనపరచుకొంటిమి.

రషియను విజయము.

లండన్ మార్చి 10:— రషియా దొరతనమువారి ప్రకటన:— టర్కీ సేనలను కాకస్సు ప్రాంతములందు వెనుకకు తరిమి త్రాన్సుకాన్ సేన ప్రవేశమును ఆక్రమించుకొంటిమి. ఇక్కడ నరిగిన యుద్ధములో టర్కీ వారికి గొప్పపట్టు కలిగినది.

రషియాచక్రవర్తి.

లండన్ మార్చి 10:— జారుగారు ఫిన్ ల్యాండు దేశము నందలి హెల్ సింగ్ ఫర్నుకు వెళ్లి నాడు.

గ్రీసు

గ్రీకు మంత్రుల రాజీనామా

దేశములో గొప్పసంతోషము కలుగుట

నూతన మంత్రివర్గము కూడుట.

లండన్ మార్చి 9:— ఏథెన్స్. గ్రామారిగారు కొత్త మంత్రివర్గము యేర్పరచుచున్నారు. కొత్తమంత్రివర్గమును గ్రామారిగారు ఒకానొక నేటిరాత్రి రాజుగారికి తెలుపుదురు.

నూతనమంత్రిము సేనాబలము చేయబడుట.

ఏథెన్స్ మార్చి 10:— యం. గ్రామారిగారు ముఖ్య మంత్రి, మంత్రివర్గము, యం. జిగ్రాసోను విదేశీ వ్యాపక హోదామంత్రిగాను ఉన్న మంత్రివర్గములు రాజుగారికి కలిగిరి.

ప్రజలసంతోషము.

గ్రామారిగారు యెథెన్స్ లోని తీవ్రతక్కిన వారందఱు విశ్రాంతిగాను చేర్చియు మిత్రమండలికి తమ సౌకార్యము తోడు సేవతోను వెంటనే సాహాయ్యము చేయవలెనని కోరు చున్నారు. ప్రభుత్వ మిత్రమండలివారియందు అభిమానమును కలిగించుచున్నది. ప్రభుత్వము మంత్రిము మారినను తిరిగి విశ్రాంతి లాభగారు త్వరలో ముఖ్యమంత్రిగావచ్చి వెంటనే మిత్రమం దలి సాహాయ్యము చేయునని ననుట ఆశించుచున్నారు.

రాజుగారి సందర్శన.

గ్రీకు దేశపు రాజుగారికి ఎటుచెప్పబడు యేమిటోయ టలేదు దేశములో చిట్కము ఆధికమగుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మనీలో మార్చి ప్రతిభా ప్రదీలు.

లండన్ మార్చి 9:— జర్మనీలో మార్చి ప్రతిభా ప్రదీలను జూచుచున్న విధము దొరతనమువారికి తృప్తికరముగనున్నదా యను ప్రశ్నమునకు ప్రతిభా ప్రదీలను తృప్తికరముగ జూచుట కగు నేర్పడులు కొలది కాలములోనే జరుగునని ప్రెంకోజు గారు నడిపిరి.

ప్రమాదజేవు పార్లమెంటు.

బడ్జెటు సంగికరించుట.

లండన్ మార్చి 10:— ఆండ్లెండ్. ప్రమాదజేవు పార్లమెంటు నాల్గో ఆచార్యవ్యయపట్టిక సంగికరించిరి. ప్రజాసంఘవాదులు క్యుటిరెకాభిప్రాయముల చెల్పిరి. పోలదేశములు వారి యభి ప్రాయముల దెలుపనేలేదు.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయను అధికారుల ప్రకటన.

లండన్ మార్చి 10:— ఆస్ట్రీయా అధికారులిట్లు ప్రక టించుచున్నారు:— కార్పెలియా ప్రాంతములందు దట్టముగ మంచు పడుచున్నది. చలిభాద దుష్పరముగనున్నది. కాని, యింతవేలూరకవచ్చి యెడతెరపలేకుండ మమ్ము యెది రించుచున్నది. దీపవలన ఆస్ట్రీయను సేనలు అహర్నిశములు, జాగ్రత్తతో నుండవలసి వచ్చినది.

టర్కీ

డా ర్ని నల్లు ముట్టడి.

మిత్రమండలివారు ఘరంగులను వేయుచుండెదట.

కాన్స్టాంటినోపిలుగతి

తెల్లను వియన్నా నగరవాసుల భీతానము.

అలహాబాదు మార్చి 10:— పయనీరపత్రికకు లండన్ విలేజిరి పంపినా:— డార్ డెన్ లునంద మిత్రమండలివారి యుద్ధనాశలు చేయుచున్న పని అనుకులముగనున్నది. డార్ డెన్ లు జలసంధియందలి చాన్ స్టాంట్ లులో నర్మనీదేశము నం దలికృష్ణ ఆయాధికారాలలో యాత్రైన నెడ్లగిరంగులు అమర్చబడి యున్నది. మిత్రమండలియొద్ద నావలు యాభిరంగులను నాశ నముచేసి నప్పటినుండి కాన్ స్టాంట్ లునోపిలు, బర్లిన్, వియన్నా నగరవాసులకు భయముగానున్నది. డార్ డెన్ లు కోటలను నల్లు ము కలుగుటవలన నెక్కువ యిబ్బందిలేదని అధికారులు ప్రజలకు చెప్పుచున్నారు కాని ముందు నూలుసంవత్సరముల వాల్కను రాష్ట్రములగతి యిప్పుడే నిర్ధారణచేయబడునని అందరు అనుకొనుచున్నారు. శిథిలములన్నియు మనశ్శ్రువులకు ప్రతికూలముగానే యున్నవి. ఆస్ట్రీయా జర్మను సేనలు వచ్చి టర్కీకి తగిన సాహాయ్యముచేయుటకు వీలులేకుండ, ఆఖరంగములలోను యుద్ధముచేయవలసినదైనది. ఆఖరుకు ఏమిటోచక టర్కీ ప్రత్యేకముగ మిత్రమండలితో సంధి చేసి కొనవచ్చును. కాన్ స్టాంట్ లు నేపిల్ మిత్రమండలివారి చేతపడునను భయమువలన నెక్కువెక్కుడి టర్కీ సేనలు కాన్ స్టాంట్ లునోపిలు చేరవలసినదైనది ఈజిప్టునాదికి పోయిన సేన కూడ రావలసినదైనది. స్మర్తా కోటలను మట్టడింతురని టర్కీ యెన్నడు అనుకోలేదు. ఆసియా మైనరును ఆక్రమించు కొందుమని మిత్రమండలివారు భయపెట్టుటవలన యుద్ధస్థితిగ తులలో ముఖ్యమగుచున్నది అనేకము కలుగును. టర్కీవా రు మిత్రమండలివారి అభిప్రాయములను గ్రహింపలేక పోయి నందున చాల మార్పులు కలుగును. స్మర్తా కోటలను యేకా రణమువలన మిత్రమండలివారు మట్టడించుచున్నాలో తెలియక టర్కీ స్టాంట్ లును వారికి గోలగానున్నది. ఇతరచోట్ల రషి యా సేనలవైబడి పోరాడుచున్న టర్కీ సేనలను స్వదేశమునకు పిలిపించుటకు వీలులేదు. ఏలయనగా పిలిపించుపక్షమున జర్మ నీవాదు యిదివరకునేసికొన్న ఘోషములన్ని మెపోవుట తీవ్రముగ సాగుచున్న డార్ డెన్ లు మట్టడి ముందు ఇంగ్లాండు ప్రాంత ముల జర్మను సేన మెలై నలు చేయుచున్న పని లెక్కరాలేదు. జర్మన్ సేన మెలై నలు ప్రయత్నములు సరియైన ఫలము నిచ్చుటలేదు.

అండ్లెండ్ మైక్రొమము.

లండన్ మార్చి 9:— డార్ డెన్ లునంద మార్చి 4-వ తారీఖున ఇంగ్లీషు యుద్ధనావలలోని నావికులలో 8 రు చని పోయిరి. 8 గురికి దెబ్బలుతిగిలినవి. సైనికులలో 22 రు చని పోయిరి. 22 గురికి దెబ్బలుతిగిలినవి. 3 రు అగపడుట లేదు. అని అధికారులు ప్రకటించినారు.

ఎలిజబెత్తు జలసంధిని ప్రవేశించుట.

లండన్ మార్చి 10:— “వ్యవయలిజబెత్తు” డార్ డెన్ లు ను వెళ్లినతరువాత మొదటితర సోమవారమునాడు జలసం ధిలో ప్రవేశించి సోమోను జలసంధినుండి కోటలవైక్కిరంగులు కాల్యమున్న యిరెనావలలో పాటు వ్యవయలిజబెత్తుకూడ కిరంగులను కాల్యనది. ఎలిజబెత్తుకాల్యన కిరంగులవలన మెడోను కోటకు కొంతకష్టము కలిగినది. అని ఏథెన్స్ పత్రికములో తెలిసినది.

పరాసువారి ప్రకటన.

పార్సిసు మార్చి 10:— నాలుగు యుద్ధపుటోడలను సహాయముచేసికొని క్వీనఎలిజ బెత్తునాన సోమవారము నాడు, డార్ డెన్ లులో ప్రవేశించి, 15 అంగుళము ఫిరగలను కలిదాగుటకు దక్షిణమున నున్న శా మెలు మెడ్డిదేశాటలమీద ప్రయోగించినది. కాని నాశావరణస్థితి వలన కొంత నిరోధము కలిగినది.

కాన్ స్టాంట్ లునోపిలుగతి.

లండన్ మార్చి 9:— హెర్బర్టు సామూయల్ గారు లం డనునందు బ్రసంగించుచు కాన్ స్టాంట్ లునోపిలును బట్టకొనుట కింక నెన్నోదినములు పట్టుకూడదని చెప్పిరి.

అమెరికా

ప్రప్తిసరకు

లండన్ మార్చి 9:— కాన్స్టాంట్ లు— బ్రిటిష్ గాయు బారియగు సర్ సెసిల్ స్పింగెన్ గా రీతియన తెలియజేయు చున్నారు. మార్చి 2-తేదికి పూర్వము కాన్స్టాంట్ లు ఏర్పాటు చేసికొనబడిన ప్రప్తిసరకునావలను బ్రిటను ధారాళముగ పోనిట్తు; లేదా, కాన్స్టాంట్ లు ధరలన్ని కొననైనకొందును. మార్చి 16-వ తారీఖులోగా స్త్రీయలలో నెక్కుంచు సరకుల విషయమునమాత్రమే వీరిట్టిపద్ధతి నవలంబించురు. అన్ని విష యములలోను స్త్రీయర్లు బయలుదేరుటకుపూర్వమే సరకునెక్కిం చిన సంగతి వెల్లడిచేసి, రూపాంతరం నగు సాధనములను పరిష్కాధికారులవద్ద చేర్చవలయును.

శత్రువుల శత్రువుల సుఖము తీసికొని వెళ్లు నావలు గమ్యస్థానములకు పోనియ్యబడవు. అయితే, జర్మనీకి పంప బడి నగరాల నడ్లగింతుమని బ్రిటనులు చాటించుటకు పూ ర్యము స్త్రీయలలో నెక్కించబడిన ప్రప్తి సమాగ్రము కొను గోలుపట్టికలని వెలస వారు (బ్రిటనులు) పుచ్చుకొందురు.

ఇటలీ.

ఇటలీ దేశ వ్యవహారములు.

మంత్రిగారి ప్రసంగము.

రోము మార్చి 10:— ఇటలీలోని గీటా శత్రువుల కొత్తగ యుద్ధనాకాశము మొకటి నిర్మింపబడినది. ఈనాకాశమును, మంత్రియగు సర్ సాలండ్రాగారు ప్రారంభించుచు, యుద్ధము పూర్తియగునప్పటికి ఇటలీదేశము విస్తీర్ణమునందును, బలము నందును, వృద్ధి పొందుటకు మనః పూర్వకము గను, నిష్కల్పము గను పని చేయుదునని నెలవిచ్చిరి. ముం ధేమిచేయుటకును వైద్యము, ఆయుర్తమై యున్నదనియు, దేశముకొరకును, ప్రభువుకొరకును, రణరంగ మును ప్రవేశించుననియు, జనరలు మొగ్రాగారునుడివిరి. వారి మీద అత్యుత్సాహముతో మంత్రిగారు వీరిని ఆల్బింగము చేసికొనిరి. మొగ్రాగారు నడివినవాక్యములకు మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ఇటలీవారి కెంతవరకాపముగ నున్నను, తమ దేశప్రతిష్ఠను నిలుపుకొనుట ధర్మముగ నెంచుదరని నెల విచ్చిరి. ఇటలీకి కొంత రాష్ట్రము సంపాదించవలెననియున్నది. ఇందునిమిత్తమై రాయబారములు చేసినట్లును, కాని వ్యవహారము పాసగందున, వేరుమార్గము తొక్కువలసినప్పుడనియు నైమాటల కథముచెప్పుచున్నారు. గీటా ఆర్మీవిషయముగోక పతాకమును వైకె తీసెప్పుడు ప్రజలయొత్సాహమునకు మితి మేరలు లేకుండెను. మంత్రిగారు రోమునగరమునకు తిరిగి వచ్చినప్పుడు ప్రజలత్సకముచేసి స్టేషనువద్ద ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ చేరి సంతోషముతో తేకలుచేసిరి.

దక్షిణహిందూస్థానము

కూనూరు మునిసిపలు కేసు.

ముద్దయాలను విడిచించుట.

కూనూరు మార్చి 11—కూనూరు మునిసిపలు లండన్ కేసులో ఇకనకు మేనేజర్ గనుండిన వారికిని, ఓకర్మీరుకును నేడు మేజిస్ట్రేటుగారు 9 మాసముల కనభయమును చేటి 800 రూపల జరిమానానువిధించిరి. చేటి 150 రూపాయలను మునిసి పాలిటిక్ చెల్లించవలెను. మేజిస్ట్రేటువారు 161 నెక్కు ప్రకారము ముద్దయాల దోషస్థులని, తీర్పులో వ్రాసి యిట్టిసందర్భ ములలో నీతిక యెట్లవగనుండదని తెలిపిరి.

బొంబాయి

స్త్రీలకు ప్రసవవైద్యము నేర్పుట.

వెల్లింగ్టను దొరసాని చేసిన యేర్పాటులు.

బొంబాయి మార్చి 10:— వెల్లింగ్టను దొరసానిగారి కోరిక ననుసరించి, దేశీయ మంత్రిసానులకు ప్రసవ వైద్యము గురించి బోధించుటకును, ప్రపంచించిన స్త్రీల కుపచారము చేయుటకును, మునిసిపాలిటీ వారిక, ప్రసవ గృహమును నెల కొల్పిరి. ఈ యేర్పాటులు ఒక నెలనుండి జరుగుచున్నవి. బొంబాయి స్త్రీల విషయమున చాల శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుటవలన, ఇది జనుప్రదముగ నెవేరుననుటకు సందియముండదు. ఇందునకై 21 వేల రూపాయలు వసూలు చేయబడినవి. స్త్రీల ఆరోగ్యస్థితిని పరీక్షించుచుండుటకై పదిమంది వైద్యు రాండు నియోగింపబడిరి. వీరికి కావలసిన సామగ్రి ఈ నిధి నుండి ఖర్చుపెట్టబడుచున్నది.

అనామధానా మునిసిపాలిటీ

బొంబాయి మార్చి 10:—1910 సంవత్సరము మేనేజరు బొంబాయి దొరతనమువారు ఒక సంవత్సరమువరకు అనామధానా మునిసిపాలిటీని తీసివేయుట కుత్తెవుచేసిరి. కాని ఈ యుత్తెవు ఆ మునిసిపాలిటీ కు అనుకూలము క్రమక్రమముగ కృత్తి చేయబడుచు వచ్చినది. ఇటీవలచేసిన ఉత్తెవు మార్చి 31 వ తేదీవరకు వర్తించును. దీనివారము మునిసిపాలిటీ ఎప్పటివలెనే పనిచేయుటకు, గవర్నరుగారు ఒప్పుకొనిరి. పూర్వము సేగముమంది కాన్సిల్లరులే ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడెడివారు. ఇప్పుడీ సంవత్సరమున ప్రజల అధికారము వృద్ధిచేయబడినది. ఈక్రొత్త యధికారముప్రకారము ప్రజలు రెండువంతుల కాన్సిల్లరులను యెన్నుకొనవచ్చును. మునిసిపలు ప్రభుత్వము తీసివేయబడిన అయిదుసంవత్సరములలోను, ఈవ్యవహారము ప్రత్యేక మొకకమిటీవారిచే జరుపబడుచున్నది. ఈకమిటీకే పునఃప్రముఖులు సభ్యులుగను సర్ మాన్సిఫాయి మాధవలాలు బాగోజెట్టుగారు అధ్యక్షులుగనున్నారు. మునిసిపాలిటీ డిగ్రీ గేర్వాటుకాబడినప్పుడీ కమిటీ రద్దు అయిపోవును. మునిసిపలు ప్రభుత్వము యొక్క ప్రతి ప్రకరణమునందును ఈమే సభ్యులు కమిటీవారు పాటుబడి యభివృద్ధిని కనుపరచినందునై దొరతనమువారు మెచ్చుకొని క్రొత్త మునిసిపాలిటీవారికి యొసగిన అధికారమున కనురూపముగ కార్యమును వారు చేయగలుగుదురుగాక యని కోరుచున్నారు.

బొంబాయి శాసనసభ.

18వ తేదీని జరుగు కార్యక్రమము.

బొంబాయి మార్చి 10:—18-తేదీని జరుగు బొంబాయి శాసన సభలో నీ కింది కార్యక్రమము జరుగును. ముందుసంవత్సరపు ఆదాయవ్యయపుత్రము సరిచూడబడును. ఈపుత్రము సభ్యులకు నివేదించబడును. వారసత్వపు సర్టిఫికేట్టులకు సంబంధించి 1910 సంవత్సరములో చేయబడినవిల్లుల రద్దుచేయవలసినదనియు, బొంబాయిలోని యాత్రికుల రక్షణకు సంబంధించినవిల్లుల సవరించుటకు తేలవడివిల్లుల మొదటిసారివరకు తీసికొని రావలసినదనియుమానసి గులగుపట్టణి గారు ప్రతిపాదించుదురు. గౌరవనీయులగు రావుబాద్దర్ రొడ్డా గారొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించినమీద గోల్డే గారి యకాలవరణమువలన సభ్యులు తమకుకలిగిన విచారమును వెల్లడించి, గ్రంథముచేయుదురు. గోల్డే గారు బొంబాయి శాసన సభ యందును, సార్వభౌమిక శాసన సభ యందును, చేసిన పని గురించి సభ్యులు వారిని క్షుణ్ణించుదురు. గోల్డే గారి స్థానమున అధికారుల పత్రమున సార్వభౌమిక శాసనసభలో మరియొక సభ్యులెన్నుకొనబడుదురు. అఫీషియలు ఎస్సయిని పుచ్చుకొనుచున్న ఫీజును, దొరతనమువారితీసికొని, దొరతనమువారేదో కొంతతీయును యేర్పాటుచేయుట ఉచితమాయనవిషయమును కొంతవేతనమువారు అఫీషియలు రిసీవరును ఒకనిని యేర్పాటు చేయుట ఉచితమాయన విషయమును గూర్చి ఆనరబిలుబట్టుగా కొంతతీయును ప్రతిపాదించెదరు. దావాలలో అఫీషియలురెసీవరుగను, బాయంబస్టాకు కంపెనీలకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో అఫీషియలు లిక్విడేటరుగను, ఈయందొకరిచేయవలయును. ఈపనినిప్రస్తుతము అఫీషియలు ఎస్సయినిగారు నిర్వర్తించుచున్నారు. బొంబాయిలోని బండ్లుమున్నగువానిని లెక్కవేయించి, తోలువారికి లైసెన్సులను జారీచేయించ వలసినదని డబ్లియు. ఎల్. గ్రహముగారొక తీర్మానమును తీసికొనివచ్చెదరు. గోల్డే గారి స్థానమున సార్వభౌమిక శాసన సభా పదవికై సి. హెన్రీ సేటల్లరు, హెన్రీ. ఏ. వాడినూ గార్లు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కలకత్తా

వైద్యోపచారియల గృహములు.

30 వేల విరాళముచ్చుట.

కలకత్తా మార్చి 10:—హృదయోపచారియల గృహములు అన్నటికే సంబంధించి వైద్యోపచారియల గృహములు నిర్మింపబడుచున్నవి. వీనినిదొరతన వినియోగించుటకు గాను ఉత్తర పరా.సి.నాసులగు, రాయి జయకుమారు ముఖ్య బహద్రు గారు 31 వేలరూప్యముల నిచ్చిరి. ఈ ఇండ్లలో నిన్న గృహ ప్రవేశము జరిగినది. ఈయత్నమును కార్యకేటప్రభు నిర్వహించినది.

పంటల అంచనా.

కలకత్తా మార్చి 10:—నర్సిపత్రి, చెఱకుపంటలకుగురించి మదింపు చేయబడినది. కడచిన సంవత్సరముకంటె వరిపంట నూటికి మూడువంతులు తగ్గునట. వీనూరు, బరిస్సాలలో పంట దగ్గుకువలన నిది సంభవించినది, బంగాళము, బర్మాలలో కూడ పంట తక్కువగనే యున్నది. నిరుత్పాదకంబైన సంవత్సరము ప్రతిఫలంబు నూటికి మూడువంతులు వృద్ధియగునట. బొంబాయి, మధ్యరాష్ట్రములు, బర్మాలలో పంట విశేషము వలన నివృద్ధి కావచ్చుచున్నది. చెఱకుపంట కడచినసంవత్సరముకంటె మూడువంతులును, కడచిన అయిదుసంవత్సరముల కంటె దామాజీ 6 వంతులును అదనముగ నుండును. చెఱకును పండించుభూమి నిలికికంటె యీసంవత్సరము నూటికి 7 వంతులు తగ్గినను సరిగ యుండుటవలన పంటలో నీయదనము కనుపించుచున్నది.

కైఫ్ వీధి దొంగతనము.

కలకత్తా మార్చి 10:—సోమవారమునాడు కలకత్తా లో కైఫ్ వీధియందు, ఒక మార్వాడీని కొందరు దోచికొనిరి. ఈసాము తేలులనుతదవి, కాశీసిగ్గులు తన సరింపబడిదేకాని పట్టుకలను కొట్టిదోచుకొనినదికాదని పోలీసువారి యభిప్రాయము. ఈసందర్భమున ఎవరు పట్టుకొనబడలేదు. ఎలిజబెత్తు ఓడ జలసంధిలోకి వెళ్ళుట.

మార్వీబజారు బొంబాయి కేసు.

కలకత్తా మార్చి 10:—మార్వీబజారు బొంబాయి కేసు విచారణ గిల్ హెట్టు డిప్రూజీ కమిషనరుగారివలన మార్చి 22-వ తేదీని ప్రారంభించబడును. ఈకేసులో దేవిపాదరాయి అనునతడు ముద్దాయి.ఇతడు హత్యచేయుటకు యత్నించినందునకును, 1918-వ సంవత్సరంలో,మార్వీబజారునందు బాంబువేసినదానికి ప్రోత్సాహము చేసినందునకును, సేరముమోపబడెను. జగత్తి ఆశ్రమములో దొంగబడిగినవెనుక,ముద్దాయి మరికొందరితో సుబుడిబజలు ఆశీస్సుగనున్న గార్డనుగారిని చంపు నుద్దేశముతో బాంబును తీసికొని మార్వీబజారునకువెళ్లెనట గార్డను గారొకత్రమములోని కొందరినపట్టుకొనుటకు ఉత్తరుచేసిరి.ముద్దాయి తనతోటివారలతో గార్డనుగారి బంగాళాబయ్యురంగు నిలువబడెను. అంతట బాంబువేలి, వీరినీటికొనివచ్చుచున్నవాడు అక్కడనే చనిపోయెను. అప్పుడొకరినిచంపిన వాని బాడ నెవరును తీయలేక పోయిరి. ఈసేరముతో సంబంధించిన వారిబాడలను పోలీసువారు తీయలేకపోయిరి. ఇట్లు రెండు యెండ్లుజరిగినది. తరువాత, వారిసాల కుట్రసేరములో మరికొందరి విచారణవచ్చినది, ఆ సలు తేసు లో తీసింపబడిన ముద్దాయి ఒకడుదానిలో పిర్యాదుపత్రమున సాక్ష్యునిచ్చెను. దక్కా, బారిసాలలో అరాచకముచేసిన పనులను ఇతడు తెలియజేసెను. ఇతనిసంఘమువారెన్నియో దొర్లవ్యములను చేసిరి. అందులో,మార్వీబజారు దొర్లవ్యమొకటి. బాంబువేలిచనిపోయినవానిపేరు నితడు తెలియచేసి ప్రస్తుతపు ముద్దాయి కీశేరముతో సంబంధమున్నట్లు చెప్పినాడు. ప్రస్తుతపు ముద్దాయిది దక్కాజిల్లాలోని మోధ్యవారా.గ్రామము, యువకుడు బారిసాలకుట్రసేరములో పరారయైన, మదన మోహన భౌమికును దాచినందునకై ఇతడుమరికొందరితో నితీకల కలకత్తాలో తీసింపబడినాడు. ఇతనికి రెండు సంవత్సరములు కఠినఖయదు విధింపబడినది. ఇతడు హైకోర్టుకు అప్పీలుచేసికొనెను. అప్పీలు విచారణ యందున్నది.

దొరతనమువారిపత్రమునఎక్కువగా గుప్తా గారువాదించుదురు.

జహానుదేవుల వర్తకము.

హిందూదేశపు శీతీతులను విచారించుట. కలకత్తా మార్చి 11:—హిందూదేశమున జహానుదేవులను, వ్యాపింపజేయుటకు ఎట్టియకాశమును కలవో నానిని విచారించుటకు, జహానుదొరతనమువారు దాక్తురు ఇచ్చిలో గారిని నిరూపించిరి. వీరి చెన్న పురి, బొంబాయి, లాహోరు, మున్నగుపట్టణములలో సంగతిసందర్భములను విచారించి కలకత్తాకు వచ్చుచేసిరి వీరు కలకత్తాలో,ఇండియములండి, రంగూను మీయగ జహానుకువెళ్లెదరు.

తెలూచీస్తానము.

తెలూచీస్తానములోని మహమ్మదీయు మతమునందు ముస్లిములు, పురుషులును ఆస్తిని దానముగా వాదించు అలహాచాన మార్చి 10:—తెలూచీస్తానమునందు మహమ్మదీయ కుటుంబములలో తప్పకముస్లిములు, కుమారులతో పాటు కుమార్తెలను పండుకొనునాచారము కలదు. తెలూచీస్తానమునండి కొందరు మహమ్మదీయులు పంజాబు

లోని, గురుగావుల వచ్చి కాపురము లేర్పగుచున్నారు. తరువాత కుటుంబములు వృద్ధియై విారతు, జలంజువార మండలములలోని కొన్ని భాగములకు, వీరు వ్యాపించిరి. ఈకుటుంబములలో నొకదాదా వచ్చినది. ఈదాదా మొదట హిందూదేశములో పనిపట్టించబడి తరువాత బ్రిటిష్వారు విచారణమునకు వెళ్లినది. మహమ్మదీయ శాస్త్రప్రకారము, వారసత్వమునకు వ్యతిరేకముగ తెలూచీస్తానములోని అచారము పాటించబడదని మన దేశములోని కోర్టులు తీర్మానించినవి. కాని, బ్రిటిష్వారులు తీర్మానము తిప్పికేసి, తెలూచీస్తానములో నిట్టి యాచారమున్నట్లు, ప్రతివాడును ప్రభువరుచుకొనుటకు ఉత్తరువు చేయించిరి. తరువాత శాస్త్రప్రకార మినా వాతీర్మానింపబడును. ఈ అప్పీలు అలహాబాదు హైకోర్టులో యభ్యవ్యాధిధికారి వలనను, సర్. పి. సి. బెన్టి గౌరవలనను విచారించబడు చున్నది. దాదా జరుగుచున్నది.

శిల్పి

వైస్రాయికి వచ్చిన వార్తలు.

శిల్పి మార్చి 10:—మార్చి 8 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీగారు వైస్రాయిగారికి ఈక్రిందివార్తలనుపంపెను:—

దార్జిల్లింగు మాట్లాడి. మార్చి 8 వ తారీఖు మొదలు 5 వ తారీఖువరకు దార్జిల్లింగు కోటలను మిత్రముడలి యుద్ధనావలు యెంతవరకు వాతనము చేసినవో తెలుపు కాగితమును నాకాధికారులు ప్రకటించిరి. “క్లిష్టము ఎలిజబెత్తు” పడమటివైపు కోటమీద ఫిరంగులను తీవ్రముగ కాల్చినది. సాకోసు జలసంధినుండి నావలు ఫిరంగులను కాల్చినవి. కోటలలోని మంయగిడ్డంగులు తగులబడిపోయినవి. తక్కిన కోటలలోకూడ నవ్వుము కలిగినది. ఈ మార్పునకు ఫిరంగులుకాల్చి కోటలను ధ్వంసముచేయుటవలన మనకోరిక తీరుటకు అలస్యమగును. కాని మాట్లాడి మొదలువెట్టిన కొద్ది కోటలకే అనుకున్న దానికన్న హెచ్చుపని జరిగినది. కోటలు మననావలవై ఫిరంగులుకాల్చి నావలను నాశనము చేయునను భయముకన్న జలసంధిలో సందేహండ్ల వెట్టిన మందుగనుటవలన యెక్కువనవ్వుము కలుగునెనెనెనెనెనెనెనెనెనె మొదలుకలిగినది. కాని గనులనుతీసివేయునావలు, వానినన్నిటిని తీసివేసి మార్గమును శుభ్రీకరించినందున ఆభయము పోయినది. మార్గమును శుభ్రీకరించుటకు పూర్వము ఫెర్రిచియుద్ధనావలు సాకోసు జలసంధిలోనివి బులెత్కోటలవై ఫిరంగులనుకాల్చుచున్నవి. క్రిటీఫావలు అడ్రాంటి జలసంధిలో నిలిచి టర్కీకోటలవై కాల్చుచున్నవి. ఈజలసంధి దార్జిల్లింగు ముఖద్వారమునకు 50 మైళ్లదూరమున యున్నది. మరి కొన్ని బ్రిటిషుయుద్ధనావలు సృష్టాకోటలవై ఫిరంగులను కాల్చుచుండెను. సృష్టాకోట నాశనముకు పత్రమున టర్కీవారు కొత్త సేనలను రషియాతో పోరాడుచున్న సేనకు సాహాయ్యము పంపుటకు మార్గము లేదు రషియాతో యుద్ధము.

నాకావల్లెణమునకు దక్షిణముగా పీలికాయను విస్ఫులకావనదికలదు. ఈఉదాహరణంతయున రషియాబర్మనీలకు తిరిగి పూరయ్యుద్ధము ప్రారంభమైనది. ఇక్కడ మొన్నటి శుక్రవామనాడు బర్మకునేర రషియాసేనవై వడివనది. శింవారమునాటికి యుద్ధము. బహుతీవ్రమైనది. వార్తాను పట్టుకొనుటకు బర్మనీవారు చేయుచున్న యాహూరయ్యుద్ధము యొక్క పరియవసానము యింకను తెలియలేదు.

కాన్పూరియో కొండల దుర్భుభాగమున ఆస్త్రియనులు రషియావైకడి పోరాడుచున్నారు. కాని జయముకులుగుట లేదు.తూర్పుగెలిపియులో రషియా వారు ఆస్త్రియనులను నెట్టుకొని మందుబులెత్తుచునేయున్నారు.బ్రిటాను ఈపనికిప్రాంతమున యున్న ఆస్త్రియనులను రషియాను లెరిమిచేసిరి.

హాన్సులోయుద్ధము. వెన్నెస్ సంగజాలో ఫ్రెంచిసేన ముందుకు వెనుచున్నది. ఆది ఫ్రెంచివైకాళికావలు ప్రకటించినారు. ఈ సంగజాలో ఫిబ్రవరి 16 వ తారీఖునుండి ప్రతిరోజు ఫ్రెంచిసేన విరాఘాటుయగ ముందుకు వెన్నెమనే యున్నది. వానజెనులో ఫ్రెంచివారికి యెండు లెగియన్లు. ఈ పనికాలో లెగియన్లకు యున్న బర్మకు సేన వెనుకకు కొట్టి ఫ్రెంచివారు జర్మను వారిస్తానములను ఆక్రమించుకొనిరి. 9 తారీఖున యుద్ధము. యూరోపు అమేరికా ఖండముల ప్రజా దార్జిల్లింగు మాట్లాడిరి ప్రస్తుతము వినియోగము. మొదటి 12 తారీఖులలో కోటలందొకటి విలచి కొన్ని సమయ ఫిరంగులు కాల్చుటకు 12 మైళ్ల దూరమున నిలిచి రింగి భూమిపైగా వెన్నె ఫిరంగులు కాల్చుట వలనను దార్జిల్లింగు నందరి. Feb 10. కోటలలోని ఫిరంగులు నిశ్చలముచేయుటకేనని నా cold and and forces com శిముల ఫిరంగులు రెండుగలవు. యూరోపువైపు and night.

లోని మంచుగడ్డంగి ఎత్తెత్తెత్తుకుండి కాల్వకునుదు తగిలి 5 వ తారీఖున తగులబడిపోయినది. అప్పుడనుండి యాలోటనుండి ఫిరంగులు కాల్వకులేరు. ఎత్తెత్తెత్తుకుండి కొన్ని దెబ్బలు తగిలినవి. కాని కష్టముకలగలేదు. జలసంధిలోనున్న వాగులకు కూడ దెబ్బలుతగిలినవి. ఎత్తువచారులు పైనువికావు. ఈనా గలలో జననష్టముకూడ కలగలేదు. స్వర్ణాకోటల ముట్టడి కూడ జనప్రదముగ జరుగుచున్నది. జలసంధి ముఖద్వారమున యున్న మంచుగడ్డంగుల పూడ్చి చేసినానలను కొట్టలను సమీ పించి కొట్టలలోని ఫిరంగులను నిర్మూలముచేసిరి. ముట్టడి యింకను జరుగుచున్నది. మొత్తము 18 బ్రిటీషు యుద్ధనావలు 5 ఫ్రెంచి యుద్ధనావలు కొట్టలను ముట్టడించుచున్నవి.

మార్గములను ఆరికట్టుట.
జర్మనీవారు సముద్రమార్గములను ఆరికట్టుటకు ప్రాంతం భించినందునాతే చెందవలెననుటా వెళ్ళువానలను తరిమిరి. కాని ఒక్కదానినైన మంచుతేటయినారు. నావలను నాతే ముంచేసెదమని వారు భయపెట్టినందునాత్రముక ప్రేమరు గాక పోకలు గలగలేదు. పోయినవలకున్న యానెలలోనే ఇంగ్లాండుకు యెళ్ళుకట్టివుట్లు వచ్చినాయని.

రషియాతో యుద్ధము.
వార్తాసంగ్రహమును క్రైస్తవ మూల తీర్మానక జరుగుచున్న యుద్ధము రషియాకు అనుకూలముగ నున్నది. జర్మనీ వారు ముందుముందుకు వచ్చుటనిలచినది రషియాతో యుద్ధము జర్మనులను వెళ్ళుకొని ముందుకు వెళ్ళుచున్నారు. ఇక్కడ జర్మనీవాని రషియాను జయించువలెననికాదు. ఉత్తరమున రషియాను జర్మనులను పరిహర్తులకు పారదోలు చున్నారు. కాబట్టి ఉత్తరమునకు సేవలనుపంపవలెనని చేయవలెనని రషియా వారిని యిక్కడ ఘోర యుద్ధముతో దింపిగాను. వార్తాసంగ్రహము కొంతగానే రషియాను జయియించువలెనని వెలకకు కొట్టుచున్నది. వచ్చును ముఖ్యముగా స్థానములన్నియు రషియా చేతిలో నున్నది. తిరిగిరషియా బుకోచివాలో వెళ్ళగ ప్రవేశించుచున్నది.

విమానములు
మొదలగు విమానములు తిరిగి ఆఫ్రికానుండి వాంబులువేసి వారు. జర్మను ఆఫ్రికానుండి వాంబులువేసి వారు. జర్మను ఆఫ్రికానుండి భవనము మిదకూడ వేసిరి. తక్కినవోట్ల యుద్ధపుష్టితి యిదివరకువలెనే యున్నది. ఫాల వెయిలో ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. ఫ్రెంచివారు మెల్ల మెల్ల జర్మనులను వెలకకువేట్టి వేలను ఆక్రమించుకొనుచున్నారు. నువసేన వెళ్ళవెళ్ళ జర్మను సేనలను అటు, యటు పొనియ్యకుండ యుద్ధముచేయుచున్నది.

ధరంపూరురాజుగారి సమాధార్యము.
డిల్లీ మార్చి 10:— బొంబయ రాజధానిలోని ధరంపూరు సంగ్రాహాధి పతి గారు యుద్ధసందర్భమున నువకొనించుటకు గాను బేల్లెగ సేపుటచేసే 10 లక్షలపావులవట్టిగడ్డి నిచ్చిరి. ఈయుపాయమును కైవసయిగారు సంతోష పూర్వకముగ నంగీకరించెరి.

టర్కీవారి సమాధార్యము
యూరప్ లోని అహాపహాములను పట్టుకొనుట
డిల్లీ మార్చి 10:— ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు తెలిపిన ఈ ప్రంది సంగతులను, ఇటలీ ప్రభుత్వము వాట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— యూరప్ లోని (మొదలగు) టర్కీనుండి 30 వేల వార్టీ బల్లలు పంపించబడినవి. ఇటలీవారు వీనిని పట్టుకొనుటకు ఏలులేదని తెల్పుచున్నది. టర్కీవారు అత్యుముఖముగా, వర్జులో బల్లలనిరి. యుద్ధముచేయుచున్న కేరములను సుదూర నవాబు నిషేధించబడినను, యూరప్ లో యోగక్షేమమును గొరతమునా కాగించి అహాపహాములను నిషేధించు సమయము వచ్చుచున్నది ప్రత్యేకతైర్మాలులు నుచేసిరికాని, టర్కీ ఉద్యోగులను సంపదించి దురాగతములను చేయుచున్నారు. టర్కీవారియారువార్తమును కలుగుకు భండించకమాను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యూరప్ నానముల వేర్వేరు మహమ్మదీయులను పంపు ఆహాపహాములను టర్కీవారు పట్టుకొని తమప్రతికూల విషయాలనుకొనినచో, అప్పుడు వీనివారూ క్రిందవలెయింతును. యూరప్ లోని విదేశముల యెప్పుని తేడంద లేదు. ఇండియా గొరతన

అను అశుభ మిచ్చుచున్నది. యూరప్ లోని పంపు ఆహాములను టర్కీవారు పట్టుకొనుచున్నది ఇటలీవారు క్రితముగ తెలియజేసినవలె. తేనియవల, మాకు ఇప్ప ముందు పక్షాధిక్షములకు అహాపహాములను పంపుట మిచ్చు సేవలను వచ్చుచు.

వృత్తాంతములు

కృష్ణాజిల్లా మొదటి సహకారసభ. — ఈసభ వచ్చెడి యేట్రు 17, 18 తేదీలలో కైకలూరులో సమావేశ మగును. రివిన్యూబోర్డుమెంబరు గౌ. ఎల్. ఇ. బస్టిరి, పి. ఎన్. గా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

సి. ఏ. వి. మోరియల్ హాస్కూలు, నెల్లూరు. — దీని హోస్టలు కట్టడము నిమిత్తము సాంక్షను చేయబడిన మొత్తము ద్రవ్యము రు 12700 లనుండి రు 27,637 లకు పెచ్చింపబడినది.

మల్లూరువార్తలు. — ఆకాలక్షముల కలన పంట లొప్పడి చేసిననుటకు విజ్ఞులు తటస్థించినది; చెనాపుకూడ కలుగుచున్నది. ఇచ్చటి బోరు మాయ్యర్ గేడ్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో వచ్చెడి ఏట్రెలునుండి యింగ్లీషుకూడ నేర్పెదరని తెలియజచ్చు చున్నది. ఈపాఠశాలకు సంబంధించిన బాల సమాజమువారి కేసదునుచేసిన యొకసభలో క్రితశేషులైన గోళ్ల గారి యకాలమరణమును వారి గుణసంపదను గూర్చి యుపన్యసింపం బడినది.

మదరాసు వైద్యనౌక. — యుద్ధనిధి కిదిగలలో లక్షరూప్యము లొసంగియున్న పట్టామిడి జమీందారుగారు వైద్యనౌకా కార్యకర్తలకాగధము నెలకు వేయరూప్యముల చొప్పున నొసంగుట కంగీకరించివారు. ఇందునిమిత్తము మన వారిలో పితాపురము జమీందారుగారు నెల 1 కి రు 1000 ల చొప్పునను, తెలంగాణ జమీందారుగారు నెల 1 కి రు 500 ల చొప్పునను, కేంకటగిరి మహారాజుగారు నెల 1-కి రు 500 ల చొప్పునను నిచ్చుచున్నారు. ప్రకటించవలయు సేవ లింకను కొన్నియున్నవట.

తెనాలిలో స్త్రీ పునర్వివాహము: — ఈ నెల 7 వ తేదీ రాత్రి తెనాలి పురమున తేలిపూడి బోగీ సూర్య ప్రకాశరావుగారి గృహముందు స్త్రీ పునర్వివాహ మొకటిజరుగ బడినది. వరుడు బోర్డు పాఠశాలలోపాఠ్యముడగు 20 సం తర్కముల వయస్సుగల వేంపాటి బుచ్చికోటిశ్వర రావుగారు అను నియోగి బ్రాహ్మణుడు. వధువు కాంధూరి రంగా చార్యులుగారి పుత్రుడగు 22 సంవత్సరముల వయస్సుగల సో. రాఘవమూర్తి అను వైష్ణవబాలవిత్తువు. ఈకోటిశ్వర రావుగారి సోదరుడగు నువ్వా రావుగారు సంవత్సరముక్రిందట తెనాలిలో విత్తువును వివాహమాడి యుండెను.

బర్మా

సయాను రాష్ట్రీయులు.
విజయలకు పట్టు స్థానముమీద వరుట.
రంగూను మార్చి 10: — మామిలుకోట్, యేమి అను గ్రామములలో ఏనుగులను పట్టు స్థానముకట్టియున్నది. ఈ స్థానముమీద కొందరు సయాను రాష్ట్రీయులు కొందరు పడి, ఒక్కసంపాకిన్, మరొకరి ఆస్తిని గోచికొనిగట్టు లావోయి నుండి తెలి తరచ్చి, యీ సందర్భమున, పోలీసు జిల్లా నూప దింపెండెంటుగారు, కొందరు మిలిటరీ థిటులనో బయలుదేరి కడచివారమున అక్కడకు వెళ్ళిరి, వాగును అను గ్రామము వద్దకు వీరు వెళ్ళగా, నూనెయొక గుంబాకటి వచ్చిట్లు వీరికి తెలిసినది. మొదటి గుంపులోని వారినుండి తుపాకీ లాగిన బడినది. ఈ దొంగలను పట్టుకొనుటకై కారెను మిలిటరీ పోలీసువారు తీసుకుచున్నారు.

కేపేలను స్వల్పముమీద వారంటు ఆమలుజరుపుట
రంగూను మార్చి 11: — పినాంగునుండి పోలీసు కమిస్సెనరుగోట్టుకొనితొలివార్త వచ్చినది: — 'భారత' అను ప్రధురేవుదరాగానే కెల్లెను స్వల్పముమీద జారీచేసిన వారంటు ఆమలు జరుగబడినది. స్వల్పముమీదనుండి విడుదలచేయంబడినది.

బర్మా ఆనాయ వ్యయములు.

రంగూను మార్చి 10: — శేవులవారమునాడు బర్మా రాసనసభ సమావేశమగును. 1915-16 వ సంవత్సరమునకు రు మాడబడిన ఆయవ్యయపుత్రములను రివిన్యూకార్యదర్శి అప్పుడు సభ్యులకు నివేదించును.

ఎ. బి. యం. హాస్కూలు, నెల్లూరు.

వైస్రూలుయొక్క సాంకర్మికకోశము, ఈనెల 6 తేదీ సాయంత్రము 5 ఘంటలకు, మూలములలో శ్రీముత వని తేటి. కాయనకాశ్రమి యం. య. యల్. టి. గారి యొక్క ఆధిపత్యముక్రింద జరిగెను. వైస్రూఫాన్ యై పంవరత్తుములు చదువబడిన పిమ్మట. ఎ. బి. యం. బాలికా పాఠశాలయొక్క ఉపాధ్యాయులగు శ్రీముత కే. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు ఒక ఉపన్యాసమును, చక్కగ, 1/2 ఘంటకాలమునకు వెళ్ళుదుగ నుపన్యసించిరి. తే. సీతారామయ్య అను బాలకు అనేక జంతువుల స్వరమును అనుకరించి సభ్యులను వార్షింపజేసెను. తరువాత బడిబాలరు "చంద్రహాస" అను నాటకములోని కొన్ని రంగములను ప్రదర్శించిరి. వైస్రూఫాన్ తో, సభ ముగిసెను. అని ఒకవిద్యార్థి వ్రాయుచున్నాను.

బాకట్లనొంగ వట్టుపడుట. — కొన్ని మాసముల నుండి చోరభయ మధికమగుటచేత పోగులు సమావేశమై సభ గావించి రాత్రులు తామే జట్టిగా గస్తీతిరుగుట కేర్పాటు చేసికొని యట్లే చేయవారంభించిరి. సత్వి నారాయణగ్రహార ములోనియొకయింటివాడు వెండికి వెళ్ళియుండుటకునని వెట్టివొంగలమాటుమూలయింటికికన్నమువైచి గోయికోనగ్రహరత్తిం చిరి. అగ్రహారపువట్టుకవూనుచి. మూర్ఖులకాకావు గారాలాడ కనుపెట్టి తమస్నేహితులను కూడ తీసికొనవచ్చి గొంగలను పట్టుకొనగ ప్రయత్నించిరి. గొంగలు సాజీవీక, వీరగాహన ప్రదేశముందు వారిని వెలదించిరి. రుద కామ్యభావోద్వేగ యొక దొంగమూలము కత్తిరాసి తెంపుతో వీరిని సంభ నుంకించెను; వీరు వెనుదీయక యాదొంగల నానుటని. పట్టుకొనిరి. పారులు వీరికి కృతజ్ఞులు. వీరు ప్రభుత్వసన్మానమునకు పాత్రులు: — అని యొకపానుడు వ్రాయుచున్నాడు.

TELEGRAMS.

The Bombay Legislative Council.
BOMBAY, March 10.
At Saturday's meeting of the Bombay Legislative Council Mr. W. L. Graham will move a resolution that all private vehicles in Bombay be numbered and that drivers be licensed. The non-official members will be called upon to elect a successor to the late Mr. Gokhale in the Imperial Legislative Council. Mr. C. E. Setalvad and Mr. H. A. Wadia are contesting for the honour.

The Ahmedabad Municipality.
Supersession order Withdrawn.
BOMBAY, March 10.
In May 1910 the Government ordered the supersession of the Ahmedabad Municipality for one year. The period has subsequently been extended from time to time, and the last extension will terminate on 31st March. The Governor-in-Council has directed that on its conclusion the Municipality shall be reinstated, its original constitution being modified by an enlargement of the proportion of elected councillors from one half to two-thirds. During the period of supersession of nearly five years the Municipal Government had been conducted by a specially appointed Committee of Management composed of certain leading citizens of Ahmedabad, with Sir Chintabhai Mahavilal, Baronet, as Chairman. On the reconstitution of the Municipality this body will cease to exist. The Government, in a press note, has expressed its appreciation of the good work done by the Management Committee in effecting improvement in every branch of the Municipal administration, and hopes that the reconstituted Municipality will fully justify the grant of the liberal constitution conferred upon it.

Bombay Municipal Maternity Home.
Lady Willingdon's Visit
BOMBAY March 10.
Lady Willingdon to-day paid an official visit to the Municipal Maternity Home, which has been established for instructing native dais and treatment of women in confinement at the instance of her ladyship. The scheme has been in working only a month, and the interest which has been shown in the scheme by ladies of Bombay augurs well for its success. A sum of Rs. 21,000 has been subscribed, and ten health visitors are being paid out of the fund.

SOUTH INDIA.

The Coonoor Municipal Case.
Accused Sentenced and Fined.
COONOOR, March 11.
In the Coonoor Municipal case of bribery the District Magistrate at length sentenced the late Manager and Overseer of the Council to suffer 9 months rigorous imprisonment each and to pay a fine of Rs. 300 each, 150 rupees fine in each case to be paid to the Coonoor Municipal Council. His honour found them guilty under Section 161 and in conclusion said that he did not consider the sentences too severe under the circumstances.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

SUBMARINE PIRACY.

Four Steamers Torpedoed.

LONDON, March 10.
The Admiralty announces that the steamer "Tangistan" has been torpedoed off Scarborough. One man was saved of the crew of 38.

The "Tangistan"

The "Tangistan" was torpedoed at 12-30 in the morning. The boats had already been slung out when the vessel foundered suddenly with the boats and their occupants. The only survivor was clinging to a box for two and half hours before he was picked up. Several life-rafts hung to a plank, but dropped off one by one and were drowned.

The "Blackwood."

The steamer "Blackwood" has been torpedoed off Hastings, the crew of seventeen being saved.

The "Bengrove."

The Admiralty announces that the Liverpool steamer "Bengrove" was sunk, probably by a submarine, off Infracombe yesterday afternoon. The crew of 33 were saved.

The "Princess Victoria."

The steamer "Princess Victoria" has been torpedoed off Liverpool, the crew of thirty-four being saved.

The "Princess Victoria" was torpedoed eighteen miles off the Mersey.

[The "Princess Victoria" is a twin screw steamer of 1,943 tons with a speed of 19½ knots, owned by the Canadian Pacific Railway Company]

All the torpedoings occurred on Tuesday morning.

How "Princess Victoria" was
Torpedoed?

LONDON, March 9.

The "Princess Victoria" kept a sharp lookout for submarines and the weather was very clear, but nothing was observable till the steersman at 9-30 in the morning noticed a torpedo coming straight for the ship. There was no time to escape. A violent explosion occurred and the vessel listed heavily. Two boats were lowered and the crew rowed towards the Mersey. A small steamer eventually towed them, suffering from exposure for five hours. The "Princess Victoria" sank in fifteen minutes.

A fishing boat landed the crew of the "Blackwood" at Newhaven. The "Blackwood" was torpedoed at six in the morning when the weather was bad owing to snow and squalls. All boats were ready for lowering in case of a submarine attack. The crew were two and half hours in boats before they were picked up. The submarine came to the surface but did not offer any assistance.

A liner Chased.

LONDON, March 10.

A submarine chased the liner "Clan Macrae" off Mersey yesterday morning for twenty five minutes. The liner escaped by steering a zigzag course at full speed.

A German Submarine Rammed and Sunk.

LONDON, March 10.

The Admiralty announces that the destroyer "Ariel" has rammed and sunk the German submarine U 20. The crew surrendered.

Field-Marshal French's Bulletin.

Mastery of British Sniping.

LONDON, March 10.

A bulletin from Field Marshal French says:—The mastery of our snipers has been maintained. This is primarily due to local and individual initiative assisted by successful mining operations.

Enemy's Artillery More Active.

The enemy's artillery has been more active than usual, but the effect has been slight.

The Defence of the Realm Act in the
Parliament.

LONDON, March 9.

In the House of Commons Mr. Lloyd-George introduced a Bill amending the Defence of the Realm Act so as to give the Government power to assume control not only of factories turning out munitions and war material but also of factories which the Government hoped would soon turn out war material. Mr. Lloyd-George emphasised that not only the duration but the success of the war depended on the output of munitions.

Mr. Bonar Law assenting to the rapid passage of the Bill dwelt on its extraordinary and drastic character but the duty of the opposition, he said, was to support it. He urged the Government to take into their confidence and consultation manufacturers acquainted with the industries concerned.

Mr. Lloyd-George said that the Government proposed to consult the manufacturers and bring them to other from the various districts and put a businessman at their head. They would also organise the whole engineering community to assist in increasing the output and he was confident that they would get their assistance.

TELEGRAMS.

The Welsh Bill.

A Compromise Announced.

LONDON, March 10.

In the House of Lords Earl Beruchamp announced a compromise on the Welsh Bill, whereby its enforcement is postponed until six months after the conclusion of the war. The Marquis of Lansdowne and the Archbishop of Canterbury accepted it.

The Enemy's Trade.

China and the Proclamation.

LONDON, March 9.

In the House of Commons, Mr. Runciman said:—The proclamation relating to trading with the enemy does not prohibit trading with German firms or branches in China. The Board of trade is doing all it can to encourage the transfer of Chinese business from German to British firms.

Action in India.

Explaining the action to promote the capture of the enemy trade in India, Mr. Roberts said:—Leaflets have been issued dealing with various industries and an exhibition of samples of German and Austrian imported goods has been held in Calcutta. Similar exhibitions will shortly be held in Bombay and Madras. Furthermore an officer has been attached to the Board of Trade to assist in expanding the market of Indian raw materials in the United Kingdom.

Death of Capt. Shakespeare.

LONDON, March 10.

Referring to the Death of Captain Shakespeare, Mr. Roberts said Capt. Shakespeare was unfortunately killed at the beginning of the action between Amir Nejd and the Chief of Shammar between whom there is a hereditary feud. Captain Shakespeare was with Amir Nejd, who was victorious. The Public service has lost an able and gallant officer of great promise.

British Prisoners in Germany.

LONDON, March 10.

Replying to a question as to whether the Government was satisfied with the treatment of British prisoners in Germany, Mr. Primrose, announced that there was every hope that shortly arrangements would be made rendering the treatment fairly satisfactory.

The New Army.

LONDON, March 10.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on Mar. 9th:—The "Standard" states that the Army Council has decided to post two Sergeants and two Corporals from the front to each battalion of the first New Army.

Second Canadian Contingent in England.

LONDON, March 10.

The "Morning Post" states that the second Canadian Contingent has landed in England.

Sir James Donaldson.

LONDON, March 10.

The death is announced of Sir James Donaldson, Principal of the University of St. Andrews.

TURKEY.

Taking of Constantinople.

Will not be Delayed Long.

LONDON, March 10.

Speaking in London, Mr. Herbert Samuel said that there was reason to hope that the taking of Constantinople would not be long delayed.

Dismay at Berlin and Vienna.

ALLAHABAD, March 10.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—The situation in the Near East is most promising. The destruction of the Krupp big guns at the Chenevix forts has caused as much dismay at Berlin and Vienna as at Constantinople. Attempts are being made to minimise the importance of the operations, but everywhere it is recognised that the fate of the Balkans for a hundred years ahead is now being decided. The whole trend of events is against the enemy, who are so well held on all fronts that no adequate support can be given to Turkey. It even seems possible that Turkey may be forced to make a separate peace. The danger of Constantinople falling has caused troops to march back towards the Bosphorus from various directions, including Egypt. The attack on Smyrna is an additional surprise to Turkey. The threat to occupy Asia Minor will have important bearings on the general situation, as the Turks are unable to estimate the Allies' intention. The uncertainty as to the meaning of the operations against Smyrna is known to be troubling the Porte, whose withdrawal of troops from offensive operations is a great weakness to German policy. The great attack on the Dardanelles has overshadowed the submarine campaign in home waters, which are languishing ineffective.

The Casualties.

LONDON, March 9.

It is officially announced that the casualties at the Dardanelles on March 4th were three blue jackets killed and six wounded, and in the Naval Division 22 killed, 22 wounded and three missing.

Bombardment of the Dardanelles

LONDON, March 10.

It is reported in Athens that the "Queen Elizabeth" entered the straits on Monday for the first time and participated in the bombardment with the shell fire from the Gulf of Saros and partly destroyed the Fort Moudos above the Narrows.

TELEGRAMS.

Bombardment of Dardanelles.

LONDON, March 10.

PARIS.—A Communique says:—The "Queen Elizabeth" on Monday supported by four battleships entered the Dardanelles and bombarded with her 15 inchers fort Roumeli Medjidieh, the south point of Kilidbahr. Bad weather hampered the operations.

War Cable to the Viceroy.

Operations in the Dardanelles.

DELHI, March 10.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated 9th March:—Intense interest in both Europe and America is being taken in the operations at Dardanelles. According to an Admiralty statement on the 6th and 7th one fort on each side of the narrow was silenced after a heavy bombardment both by direct fire of battleships entering the straits and also by the "Queen Elizabeth" firing over land from the open sea at a range of nearly 12 miles. The fort on the Asiatic side which was silenced has two 14 inch guns. The fort on the European side whose magazine exploded on the 5th by a shell from the "Queen Elizabeth" has not fired since. The "Queen Elizabeth" was struck by shell from field guns but was not damaged. The majority of ships inside the straits was also struck by shells but no serious damage or casualties occurred. Progress has also been made in attacks on Smyrna. Having swept a way through minefields at the entrance of the harbour the ships engaged the batteries and continued to fire till all was silenced. The operations continue. Altogether 15 British and five French battleships and three British Cruisers are mentioned in the admiralty statements as taking part in the operations in Turkish waters.

Another Telegram to the Viceroy.

DELHI, March 10.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated 8th March:—

The Dardanelles Bombardment.

A long Admiralty statement shows steady progress from 3rd March to 5th in destroying the Dardanelles defences. The forts on the west of the narrows were heavily shelled especially by the "Queen Elizabeth". Firing took place from the Gulf of Saros over land and in fort with the largest guns. Magazines were blown up and other forts also damaged. This systematic bombardment takes time to accomplish its object but progress is more rapid than was generally expected. At first there seemed a danger that mines with which the Channel was plentifully strewn might prove a greater obstacle than forts but mine-sweepers have hitherto been able to clear the course effectively. Meanwhile the French warships in the Gulf of Saros are bombarding Balair forts to the north of Gallipoli and British ships are attacking the Turkish forts from the Gulf of Adramyti about 50 miles to the south of the entrance of the Dardanelles. Another British Squadron has begun to attack Smyrna, a fortified place, the destruction of which would be a severe blow to the Turkish communication on the eastern front.

FRANCE.

Paris Communiques.

German Attacks Repulsed.

LONDON, March 10.

The Paris communique says:—A violent German bombardment in the region eastward of Steenstraete was followed by a German infantry attack which failed.

The enemy made several more counter-attacks against Reichackerkopf, which were easily repulsed.

Allies' Further Progress.

PARIS.—Yesterday evening's communique said:—In Belgium east of Steenstraete we repulsed an attack. There has been fighting all day at Notre Dame de Lorette, and positions are unchanged.

Hot fighting in our favour has occurred in Champagne. We repulsed two counter-attacks in the wood where we recently gained a footing between Souain and Perthes and made further progress here and in the adjoining wood.

We repulsed an attack on the ridge northeast of Mesnil, and captured another two hundred yards, and carried a German work with armoured shelters and extensive underground chambers.

We attacked between Four-de-Paris and Chateau Argonne, capturing two hundred yards of the enemy's first line.

RUSSIA

The Tsar.

LONDON, March 10:—The Tsar has gone to Helsingfors.

A Russian Communique.

LONDON, March 10.

PETROGRAD.—The communique says:—There was desperate fighting on Tuesday between the Niemen and the Vistula. A German attack on Kolno and Lomza roads was repulsed. The Austrians continue the offensive in the Carpathians in the region of Baligrad despite crushing losses also in the region of Uszok and Munkacs, where they captured a hill near Kozimota on the 7th instant, but we retook it yesterday morning.

Intense Cold in the Carpathians.

Russians' Uninterrupted Attack.

LONDON, March 10.

An Austrian communique says that intense cold and deep snow prevail in the Carpathians yet the Russians are uninterruptedly attacking with superior forces compelling the Austrians to be on the alert day and night.

TELEGRAMS.

Russian Success in Caucasus

LONDON, March 10.

PETROGRAD.—A communique announces:—We have occupied an important position in the Trauschorok region, throwing back the Turks towards the southwest and inflicting heavy losses.

GREECE.

M. Venezelos' Policy.

Intervention on the Side of Allies.

LONDON, March 10.

The Greek Crown Council, with only two dissentients, favoured a declaration by M. Venezelos that the Greek Army and Navy would immediately be employed on the side of the Allies. All Greeks sympathise with the Allies, and the general feeling is that M. Venezelos will return very soon and enforce his policy.

The King's Difficult Position.

It is admitted that the King is in a very difficult position.

Situation Critical.

Meanwhile the situation in Greece is critical.

The Greek Cabinet.

LONDON, March 10.

ATHENS.—M. Goumaris is forming a ministry and will probably announce the names to the King to-night.

New Greek Cabinet Formed.

LONDON, March 10.

ATHENS.—The King has approved the Cabinet with M. Goumaris as Premier and Minister of War and M. Zographos Minister for Foreign Affairs.

ITALY.

Italian Negotiations fail.

War the only Recourse.

The Premier's Significant Words.

LONDON, March 10.

ROME.—Signor Salandra, the Premier, opening the works of the new Naval Harbour at Gaeta said that he would work faithfully and conscientiously to enable Italy to emerge greater and stronger from the war. General Morra said the army was ready to obey orders and march in the name of the King and Country. Signor Salandra embraced him amid rapturous enthusiasm. Replying to general Morra's remarks signor Salandra said that the Italians, although with anguish, did their duty for the glory of the Fatherland. These words are interpreted as meaning that negotiations to obtain satisfaction for Italy's national aspirations have failed and recourse must be had to other means. The enthusiasm of the crowd was frenzied when the Archbishop of Gaeta waved the historic flag of Venetian flag. Signor Salandra's return to Rome was a triumphal procession and there were cheering crowds at the station.

GERMANY.

Budget Passed by Prussian Diet.

LONDON, March 10.

AMSTERDAM.—The Prussian Diet has passed the budget. The social democrats voted against it and the Poles abstained.

PORTUGAL.

The Unrest in Portugal.

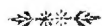
Some Recent Events.

LONDON, March 10.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on March 9th:—The "Daily Chronicle's" Lisbon correspondent reports a revolver attack on several democratic parliamentarians in the street of the capital on the 28th February. One was killed and two assailants were wounded by return fire. In the previous week Signor Costa's life was attempted at Oporto. There were riotous scenes in Lisbon on the 27th February in connection with the Cabinet's governing without a Parliament. The object of the dictatorship is to secure honest elections. The politicians protest, as they wish to control the elections and secure a majority for themselves.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

German Submarine Blockade Futile.

Viceroy's Cable.

DELHI, March 10.

The futility of the German submarine blockade is shown by a further admiralty statement in the second week after the date announced by Germany for its commencement. Not a single ship was sunk by German submarines though many were chased. The threat of destruction had no effect in deterring ships from sailing from and to Britain, for rather more ships arrived and were cleared than during the corresponding week a month ago.

Eastern Fight.

In the east battle developing to the south-west of Warsaw has turned in favour of the Russians. The German offensive stopped and the Rus-

TELEGRAMS.

sians have begun counter-attacks. Military opinion at Petrograd is that the German attack is not intended as a serious menace but to prevent Russians from sending more men further north wherefrom the Germans are being steadily driven back to the frontier. In the Carpathians the Russians continue to repel the Austrian attacks. As the dust of the recent German offensive clears away, Russia is seen in the firm possession of all the essential strategic positions and to be cautiously renewing her advance into Bukovina.

A Successful Air Raid.

Another successful air raid has been carried out on Ostend. Bombs were dropped on a submarine base and the German headquarters building. Other operations in the west bear the same character as for some time past. Heavy fighting in Champagne enables the French to capture the ground yard by yard. Our army plays its part by detaining large German forces.

Food for Muslim Pilgrims Seized.

Italy's Energetic Protest.

DELHI, March 10.

The Communique states that it is reported by the Italian Government that the Turkish authorities at Jeddah in spite of the energetic protests of the Italian Consul there have seized the "Mogador's" cargo of thirty thousand sacks of barley which was destined for pilgrims to the Holy Places. His Majesty's Government in their solicitude for the welfare of pilgrims had made special arrangements for exempting food supplies from their measures for dealing with contraband and the high-handed action of the Turkish authorities in taking advantage of this fact will be universally condemned. If supplies sent by his Majesty's Government for Muslims on sacred errands to the Holy Places are to be seized and used for Turkish military forces such supplies obviously must cease. His Majesty's Government therefore while adhering unswervingly to their policy of respecting the Holy Places will be reluctantly forced to discontinue them unless the Italian Government receive from the Turkish Government an adequate assurance that these supplies will not be misappropriated.

A Chief's Nice Offer.

[DELHI, March 10.]

The Viceroy has gratefully accepted from the Chief of Dharampur (Bombay Presidency) the offer of one million pounds of hand-baled hay for use in connection with the war.

The Eastern Theatre.

Viceroy's Telegram.

DELHI, March 10.

Another great battle commenced this time on the River Pilica a tributary of the Vistula south of Warsaw. Here the Germans opened attack on Friday which on Saturday assumed the character of a great battle. The result of this latest attempt to reach Warsaw has not yet been reported. In the central Carpathians the Austrians continue to make attacks without success. In Eastern Galicia the Russians continue the offensive and have driven the Austrians from positions on the river Bystzya a tributary of Ducester. The French military authorities announce that progress has been made in Perthes where advance has continued daily almost without interruption since the 16th February. The French also had considerable success in Vosges where they carried the position and repulsed counter-attacks.

CALCUTTA.

Forecasts of Rice and Cotton Crops.

CALCUTTA, March 10th.

The final forecasts of the Indian rice and cotton crops and a final memorandum upon the Indian sugarcane crop of the current season have been compiled by the Director of Statistics to the Government of India. The total estimated yield of rice is three percent short of the revised figure of last year. Most of the deficiency is in Bihar and Orissa but the crop is also somewhat short in both Bengal and Burma. The total estimated yield of cotton is three percent more than the revised figure for the last year. Bombay, the Central Provinces and Burma accounting for most of this increase. As regards sugarcane the outturn is estimated at three per cent above the revised figure for the last year and nearly six per cent above the average of the preceding five years this improvement being due to conditions having generally improved in the latter part of the season, the area sown having been no less than nine per cent short of that sown last year.

The Moulvi Bazar Bomb case
Its History.

Hearing Commences on 22nd March.

CALCUTTA, March 10.

The Deputy Commissioner of Sylhet will commence the hearing of the Moulvi Bazar bomb case on Monday the 22nd March. In this case one Debipada Roy is the accused. He is charged with an attempt at murder and abetment in connection with the bomb explosion at Moulvi Bazar in 1913. It is alleged that the accused with others went to Moulvi Bazar with a bomb after the Jagatsi Asram riot with the object of killing Captain Gordon the then Sub-Divisional Officer of that place who directed the arrest of some Asram people. When the accused with his companions was in front of Captain Gordon's house the bomb exploded killing the man who was carrying it on the spot. The identity of the deceased was not established then and the police were unable to trace the others implicated in this crime. About two years after this incident during the supplementary trial of the Barisal conspiracy case one of the accused who was convicted in the original trial gave evidence on behalf of the prosecution. He made a lengthy statement giving in detail the doings of the Dacca and Barisal sections of the anarchical Association with a long list of outrages committed by the members of his

TELEGRAMS.

society, the bomb outrage at Moulvi Bazar being one of them. He mentioned the names of the man who was killed by the explosion of that bomb and also implicated the present accused as one of the companions of the victim. The present accused Debipada Roy is a young man of Modhyspara village in the district of Dacca. Recently he was convicted by the Second Presidency Magistrate, Calcutta, with two others on a charge of harbouring Midan Mohon Bhowmik an absconding accused in the Barisal conspiracy case and was sentenced to two years rigorous imprisonment. He appealed to the High Court of Calcutta and the appeal is still pending. Mr. N. Gupta will appear on behalf of the prosecution at Sylhet.

The Olive Street Robbery.

CALCUTTA, March 10.

The Calcutta Police are now disposed to view the Olive Street robbery on Monday afternoon as of the purse snatching variety of crime and not as a highway robbery with assault. No arrests have yet been made.

Japanese Specialist.

To Investigate Commercial Possibilities with India.

CALCUTTA, March 11.

Dr. Ichitaro Shoji, Special Commissioner of Commerce, appointed by the Japanese Government to investigate the possibilities of Japanese trade in India has arrived in Calcutta after visiting Madras, Bombay, Lahore and other towns in Northern India. He proposes to stay in Calcutta for about ten days before proceeding to Rangoon on his way to Japan.

UNITED PROVINCES.

An Interesting Case.

A Question of Succession Under Mahomedan Law.

ALLAHABAD, March 10.

The Chief Justice and Sir P. C. Banerjee are engaged in hearing an interesting appeal in which the question for decision is whether, among Baluchi Mahomedans, female descendants could inherit property when there were male descendants. The parties to the suit migrated from Baluchistan to Gurugau in the Punjab, whence they spread over certain portions of Meerut and Bulandshahr districts. The case was first decided in India and then went into the Privy Council. The Indian Courts had held that they would not allow the custom to be proved in derogation of ordinary rules of succession under Mahomedan law. The Privy Council set aside this decision and sent back the case to allow the defendants to produce evidence of custom and decide the case according to law. The appeal is proceeding (Censored.)

BURMA.

Burma Financial Statement.

RANGOON, March 10.

At Saturday's meeting of the Burma Council there will be presented the revised Financial Statement for 1915-16 by the Revenue Secretary, Government of Burma.

Raid on the Kheddah Camp.

Gun Recovered from a Siamese Armed Party.

RANGOON, March 10.

In connection with the report from Tavoy of the raid on the Kheddah camp at Mawthit Kok Yebu village and theft of a double-barrelled shot gun several Dahs and other property by a party of Siamese armed with shot guns and swords, the D. S. P. accompanied by the Adjutant, Toungoo Battalion of Military Police, with detachments of Karen military police set out for the scene last week. On reaching the village of Wagon they were informed that another party of armed men from across the border in Siam who had two guns and 'dahs' had been seen. The gun has been recovered from the first band. Two parties of Karen military police are out searching for dacoits.

Captain Smuts Arrested.

RANGOON, March 11.

A Telegram received by the Commissioner of Police from Penang last evening reports the execution of warrant for the arrest of Captain Smuts on the arrival of the steamer "Bharata" on charge of cheating Mrs. Grace Smith. Bail was allowed.

BOMBAY.

Bombay Legislative Council.

The Agenda for Next Meeting.

BOMBAY, March 10.

At a meeting of the Bombay Legislative Council on the 18th instant, the revised financial statement of the Government of Bombay for the coming year will be presented.

Among the list of business are a motion by the Hon. Mr. Pattani for the withdrawal of the Bombay Certificates of Heriship Bill No. 3 of 1910 and the first reading of the Bill to amend the Bombay Protection of Pilgrims Act of 1887.

On a motion by the Hon. Rao Bahadur Rodda the Council will record a sense of sorrow at the untimely death of Mr. Gokhale and appreciation of his services on both the Legislative Councils.

At the same meeting the election of a representative by the Non-official Additional Members to fill the place of the late Mr. Gokhale in the Imperial Council will take place.

The Hon'ble Mr. Patel will move a resolution to consider the desirability of (a) putting the official Assignees of Bombay on a fixed salary and crediting to Government the fees at present charged by him and (b) creating the office of Official Receiver on a suitable fixed salary, such officer to be henceforth the official receiver in suits and official liquidator of joint stock companies instead of the Official Assignee as at present.

మంగళూరునందలి యభివృద్ధి

నర నారాయణచంద్రాచార్యులు గారు ప్రణామముగా

ప్రస్తుతమునందు యొకడు వసింపియుండెను. ఆతని గుఱించి ప్రశంసించువాడు; చదివెను నున్నాడు. నేటికిని ఆతని పుణ్యముల వాటిని పేర్చి భావమున్నది. తాతొడ కై ప్రసవత విషయమై బోధించువారికి ఆతడు "మీరు మీ పనిని చక్కగ నెరవేర్చుకొనుటకై చేపల చేపలను చక్కగ గమనింపు"నని బోధించుట గలదు. చేపలను పట్టుటకు మంచి సాధనము నుపయోగించి, చక్కనియెడల, చేపల చలనములను తెలియగమనింపుడు" అని యాతడు బోధించెను. కలమునకును, దేవాద్యాదులకును మలవారు, కనరా, ఈ ప్రాంతమునందలి బాలలు లెక్కలకంటె ఎక్కువ ప్రసిద్ధి గాంచియున్నారు. న్యాయ సాక్షులు తెక్కనివా రెవరని నీ ప్రాంతపు బాలలచే యని నుడువకచ్చునని యచ్చటి కెద్దమనమ్యలు కొందరు నాతో చెప్పియున్నారు. వారి వ్యాపార వ్యవహారములలో వివాదములు చాల అరుదు. ఆట లెప్పుడైనను సంభవించిన యెడల, కెద్దమనమ్యులయూ, స్నేహితులయూ పంచాయతీ తీర్మానములతోనే తీరిపోవుచున్నది. ఇచ్చట కచ్చికోటలో సముద్రతీరమున నేను కొందరు బాలలతో సరస సల్లాపము లాడుచుండినపుడు మేము మాకాలమును సముద్రముమీద వెళ్లెమన్న వారము. సర్కారు కార్మికుల పట్టుటకు మాకు ప్రార్థన ఎక్కడ నున్నది? అని పలువురు బాలలు అనిరి. పురుషులు రాత్రి యే బయలుదేరి సముద్రమునకు వెళ్తురు; సముద్రముమీద వెళ్లి చేపలను పట్టి పగలు చాలా ప్రాదేశికమునకు తిరిగి దరి చేరుదురు; బహుశా విక్రయించి వ్యాపారముచేయు నిమిత్తము ఆ చేపలను స్త్రీలచేతికిచ్చెదరు. వారిలో సముద్ర గమనమునందు పురుషులకంటె సామర్థ్యముగలదో అంత సామర్థ్యము స్త్రీలకు వ్యాపారమునందుగలదు. చేపలను విక్రయించువోట్ల చేరినది స్త్రీలను గుంపులను చూచినయెడల సాంఘిక విషయముకట్టి తెల్లమగును. చేపలను చొక్క నమ్మబడుచుండుట కలనను అని ఆహారపదార్థములలో నొకముఖ్యభాగమగు మందుకు కలనను అన్ని తెగల కూరలను (అంటరానివారునహా) చేపలను కొనుటకు అచ్చటికి వచ్చుదురు. కాని, ఏకపలాపేక్షతో నానాబాతులపా రించుట గూడుదురువా? వారిలో నితరుల కన్న తామెక్కువయని తలచు కూరలూ, తదితరులచే తాకబడి మెలమడుట కొల్లక, గుంపంతయు కల్లిపోవుకలదు మారముగ నిలిచియుండుదుగాన, మంచినరకంతయు నైపోయి, తుదకు జబ్బురకముచేపలే వారికి లభ్యమగును. ఒకనాడు సాయం కాలము నేను బాలములమీద కబ్బురకంటిని. చుట్టు కొన్ని గుడి నెలండ్డెను. ఆ ప్రాంతమున కొందరు చెంబడిస్త్రీలు చేపలను విక్రయించు మహర్షుండీయుండిరి. వారిచుట్టును పురుషులు, స్త్రీలు గుంపులుగూడి వానిని కొనుచుండిరి. మారముగ కొందరుస్త్రీలు కూర్చుండియుండిరి. వారెవరిని విచారించి నాయరు నాయకిమణులని యెరిగిరి. వారు చేపలను కొనవచ్చినవారే యైనను, ఆగుంపులో నంటరానివారి సంపర్కము నొక్క, గుంపంతయు చెదరిన పిమ్మట, జేరము చేసి చేపలను కొను నుద్దేశముతో నైచెప్పినటుల కలగు మారముగ జేచియున్నాను. ఇట్లువారుచేయుటలన కలుగునలమెటులుండెనని విచారించగా, ఆయంటరాని వారు తొలుదొలగి తేరమాడి మంచితేపలనున్నంటిని కొని పిసికొనిపట్టి నవీదప నిలవయుండు జబ్బురకమే యీనాయరు స్త్రీలకు లభించుచున్న' వని చెంబడి స్త్రీలవలన నెఱుగగలిగితిని.

మద్యపాన మను దుర్భాసము ఆబాలరులకు వాడుక యున్నది; కాని, "దేవాలయప్రయత్నము" అనునొక యుద్యమమునకు ఫలముగ నా కచ్చేయు క్రమక్రమముగ తగ్గిపోవుచున్నది. ఆయుద్యమము వారి నైతిక భావమున, సాంఘికాచింతి అభివృద్ధికి తెచ్చుచున్నది. ఒక్క తెగవారి కొకదేవాలయము నిర్మింపబడునా; స్నానముచేసి యాదేవాలయమునకువల్లి ప్రార్థనాదులు నేయుటకు ఆతెగవారు కొరబడుదురు. మద్యపాననిరోధమును గుఱించి అచట ప్రసంగము సలుపబడును. ఇందుచేత, వీరయంద, అంటరానివారిని నిగ్రహింపబడు వారియందగులెనె, కంఠ సంస్కారము సగమునకు సాధించెను లగును. ఇచట నిమ్మబాతులనివించు కొనువారి విషయమై యిటీవల యా ప్రాంతమున

ప్రయత్నింపబడిన సంఘసంస్కరణోద్యమ మిట్టిదే. ఇట్టి ప్రయత్నమునకు గడంగినందులకు రాగల కీర్తి వారాయణ గురుస్వామిగారికి చెందవలెను. ఈ వారాయణగురుస్వామి గారు తియ్యలపల్లిలో చేరి ఒక సంఘ సంస్కర; తియ్యల స్వామిగారు వొక గురువు. చెంబడివాండ్ర స్థితిగతులనున్నత్యమునకు తెచ్చుటకు దక్షిణకనరాలోని శ్రీ : భానోదయసంఘమువారు ప్రయత్నించుటకు విజయము గాంచిరి. దేవాలయ ప్రయత్నమును కుడియబాటులో ననేకులు ప్రవేశము కలిగించుకొని, మద్యపానమును సంస్కరముగ మునిగొనిరి. చక్కగ విచారించునెడల, శ్రీ : భానోదయసంఘమువారు మద్యపానాభ్యాసమును విరంజయగ గలవారనిగాడ వారివారి పత్తుల ప్రాత్యవసాదులైనా చక్కనిమార్గమునకు త్రొక్కుకొనినటుల తెల్లమగుచున్నది. సాతరున సంస్కరంబుడి తిన్నసమర్థము నెలంకంచగలిగిన పురుషుల కెటులు గలను. ఇట్టివాని నే నొక్కనిని చూచితిని. వారు మద్యపానమును సంస్కరముగ వదిలి, జీవాల యోగ్యమగు సంఘములో చేరినట్లే వానిని మెచ్చుకొనుచు వానిభార్య, రెండేండ్ల క్రిందట మంగళూరులో నిమ్మబాతులదారులకు రంగం పుయాజమాన్యముక్రింద జరిగిన మహాసభలో, వానికొక బంగారు కడిమునును బహుమానమొసెను. వా డాకడిమును కడుంగడు సంతసముతో నాకు చూపెను.

నేను 1893వ సంవత్సరమున మంగళూరునకు వెళ్లి యుండితిని; ఇటీవల మలల వెళ్లితిని. అప్పటికిప్పుడు ఆ ప్రాంతమున నైతిక, సాంఘిక, విద్యావిషయములయందెంతయో అభివృద్ధి గాంచియున్నది. 1893-వ సంవత్సరమున విదేశీగమనమును గుఱించి యచట ప్రబలముగ చర్చలుజరుగుచుండినది; సారస్వతి తెగవారిలో ఇందు చీలిక తేర్చుడినది. విదేశీగమనపక్ష పాతులకన్నను ప్రతికక్షివారి అవ్యుద్యమమంది యుండిరి. కాబట్టి, విజయలక్ష్మి వారిపక్షముననే వారియుండెను. కాని, విదేశీగమనముచేసి తిరిగి భరతభూమికి దయచేసినవారిసంఖ్య నానాబట్టి చాలినందున, పూర్వచారపరాయణుల పూర్వ కాలపుజలము క్రమక్రమముగ తగ్గెను. ఇప్పుడు మంగళూరు నందలి పూర్వచారపరాయణులను అట్లే మార్చిపట్టుపట్టుక సహాసముగలవారై యున్నారు. మంగళూరునందలి బ్రహ్మ సమాజమువారుగూడ నేరెద్దివిషయమున ప్రవేశముకలిగించుకొని పాటుపడుచున్నారు. ఆస్తికమతాలలంబులను, తత్వోపముల నగు ధీనావాత్స మున్నగుయావలతో స్నేహము చేయు భాగ్యము నాకంతయు నానందదాయకముగ నున్నది. శ్రీవిద్యా విషయకోద్యమమును తృప్తికరముగనే యున్నది. మహాకావ్యము మొందుగలదు. నే నాసమాజ సభ్యులను చూడ గలిగినందులకు సంతోషించుచున్నాను. వారికోరిక ననుసరించి, వారియాహ్వానము సంగీకరించి కేరళగమన ప్రసంగించితిని. కనరా వైమానములు, గణపతి వైమానములు, ఈ రెండు వైమానములును ప్రజల సహాయము గలిగి నిర్మింపబడినవి. ఆవిద్యాలయములందలి విద్యార్థులు స్వాతంత్ర్యభావములతో యాననముల పనిచేసిరి. పూర్వదెంట్లు బ్రదర్స్ట్రుడో అను స్థాపనముకట్టి యేర్పడియున్నది. ఇదియిట్టి పేరితోబరగు నితరసంఘములకన్న నెక్కువగ విద్యాభివృద్ధిపా మైనదిగ వర్తించుచున్నది. ఇందెన్ని పనులును విద్యార్థులే చేయుచున్నారు. కాన్యనిర్యాసాకానివివిధకార్యములు విద్యార్థుల కలననే నిర్వహింపబడుచున్నవి. దక్షిణకనరా వ్యవసాయ దారులలో ముఖ్యుడైన తెగ నేర్పడు "బంటాన్" అను వారిటీవల కొన్ని సంవత్సరములకలకు విద్యావిషయమునందు నా సేవ్యభావితై యుండినను, ఇటీవల విద్యావిషయమున చాల క్రోధవహించి సామర్యముచుండుట అభివృద్ధిపావకము. ఆ ప్రాంతమందు వివిధవిద్యాలయములందు విద్యవిభజనయే తమ తెగవారికిగానవారు విధాన్యవాసమును స్థాపించిరి. ఆహస్తలు నందలి యాకామలతోడ నే నొకంటికాలము ప్రార్థువుచుతిని; వారి విద్యను; తెలిపి, ఆనక్షి, మర్యాదప్రవర్తనను చూచి ఆనందింపితిని.

నిమ్మబాతులదారుసంఘమువారుచేసినపని వీరినిన్నింటినిమించియున్నది. ఈసంఘాద్యమఫలముగ నేర్పడినసంస్కరణము ప్రాప్తపాకముగనన్నది. ఈసంఘాద్యమవారి కీర్తిబ్రహ్మ సామాజికుడగు రంగరావుగారి చెందుచున్నది. నిమ్మబాతుల వారిని వీరు ప్రత్యేకముగ నేర్పరిచిన ప్రదేశము, పంచములకని యీవసుస్థాపించిన సాతకాల, యిత్యాదులు, సత్కార్యమునకు పూనుకొనువారు, తమకార్యచరణయందెన్ని అంతరాయము లడ్డపడినన, వానిన్నట్టిని తొలగించుకొని తాము తలపెట్టు పునకార్యములను చేయుకొనుదుగునటుల నిదర్శనము లగుచున్నది.

నిమ్మబాతులు, నిమ్మబాతులదారుసంఘము, ఆకుటను గలిగించి వినియున్నాము గదా? సంతతితగాతులు, సంతతిత బాతులదారుసంఘము అకుటను మునుగొల్పిన పిండున్నాము. పిండువులుకొందరు నిమ్మబాతులవారు అంటరానివారిని వారిని నిగ్రహించుచున్నారా? క్రైస్తవులు పిండువులకన్న నెక్కువవారినియూ, వారు ఇతరులతోడ ధారాళముగ కలియరాదనియూ, వారు ప్రత్యేకముగ నొకతెగ నేర్పడి, వర్తించవలయుననియు కొందరేగొట్టుచేసినారె. మామ్యురేడి సోనాగారు ఈనూతనపద్ధతిని ప్రోత్సహింపరచుచున్నారు. ఈవీరగా లొకపాతకాలనా, పరిశ్రమకాలనా స్థాపించిరి. ఈ పాతకాలలలో క్రైస్తీయనుటకట్టుకేగాక, ఇతర తెగలవారికిని విద్య కలపబడుచున్నది. దొరతనమువారు వీరికి గ్రాంటు లిచ్చుచున్నారు.

వృత్తాంతలేఖలు.

మనవారలు.

(స్వయం విలేఖరినవ్రతండ్రి; కాళిస్థితి.

ఎండలు ముడిపినవి. ఈమధ్య నీ ప్రాంతమునగుడిసిన వన్నముచే సస్యములు ఫలించునని నమ్మకము కలుగుచున్నది. అంటుమామిడితోటలునూడ నీసంవత్సరము భాగుగ కాయతేను. చుకూచికపు వాదావిడి పూర్తిగతిగలేదు. కాని వ్యాధి తగిలినవారిలో సంకగా మృతులగుటలేదు. టీకాలు తిరుగ వయించుకొనిన వారిలో నెవరికి సంకతకు నీవ్యాధిసోకలేదు. అమ్మవారిపండుగులు మంచయుత్సాహముతో జరుపబడుచున్నవి.

రామానుజ పుస్తకభాండాగారము.

ఇంతవరకు నీ భాండాగారము రంగవిలాసభవనమునందుంచబడెను. ఇప్పుడాగ్రహము అద్దెకు నీయుపడినందున భాండాగారము మరియొకస్థలమునకు మార్చవలసినవచ్చెను. పల్లిక పలములో మంచినెలగల గృహములు వొరకనందున ప్రస్తుతము భాండాగారపు వైను(వెనీడెంటు సంగీతరావుగారి గృహమందే యుంచబడినది. ఇటీవల శ్రీ శ్రీ మాత్రపులగు రాణి వారు పల్లిక పలములోనున్న తమ గృహమునొకటి దయచేసి అందీభాండాగారము నుంచుకొనుడని సెలవుపయ్యెయించిరి. కొంచెము మరమ్మత్తుకొండుటచే నికనందుంచలేదు. సంవత్సరాదినా డాగ్రహమందు ప్రవేశించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అందు ప్రవేశించిన తోడనే రాత్రిపాతకాలముగూడ భాండాగారమువారు స్థాపింపనున్నారని తెలియుచున్నది. విద్యాభిమానులునూ, ఉదారశీలురునూ నగు శ్రీరాజీవారిదివ్యభవన మొంగి సంకలకు అందరు అనేకవిధముల కొనియాడుచున్నారు.

ఆగ్నిహోత్రము.

వీరికి చాల నాగ్రహముగలిగినది. ఇంతవరకు పదునాలుగు మాసలు ఇండ్లకులపెట్టిరి. కాన్యమునకు రాదులొజులు ఇండ్లుకాలినవి. ఇదివరకు తాలూకు ఇండ్లతో గరిహపుయందెను. ఇప్పుడు వెంతు టిండునూడ కాలమున్నది. తిరిగి నీటికనతిలేదు. పల్లికనాతులు బొత్తిగా లేని చెప్పకచ్చును. ఉన్న వానికి ప్రస్తుతము నెలకలవైన నెట్టించిన యెడల కొంతవరకు చాగుగనుండును.

స్థాపన.

కొ ఆవకట్టపు క్రెడిటు సొసయిటీ యొకటి యాగ్రామములో స్థాపించుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నది. కొద్దిదినములలోనే స్థాపించదలచి వినుచున్నాము. వానికి కార్యదర్శిగా ము. రా. శ్రీ ఆవసరాల వారాయణమూర్తి పంతులుగారిని ఏర్పరుతుని తెలియుచున్నది.

చేజోధారకుడగు

గో కే చ రి త్ర

ఈస్వార్థత్యాగిని వదిలి చరిత్ర నేయలముగా వర్ణింపబడి యున్నది. భాగ్యముఖ్యముగ సాంఘ్యులకు ఈ మహాయము నీయును. గ్రంథ మచ్చుతోనున్నది.ల మీ హెచ్ వి. కృష్ణా తిరిగి పాఠ్యము.

-Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andrapatrika Press, No. 6 & 7, Thambi Chetty Street, George Town